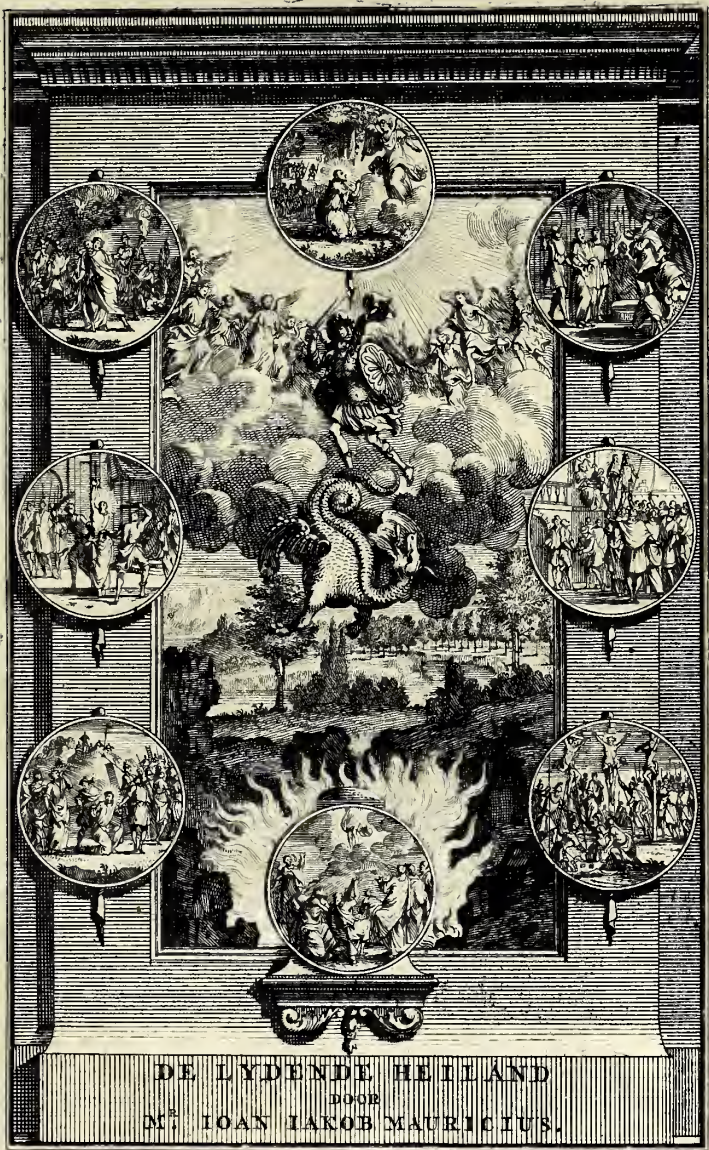

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Getty Research Institute

DE LYDENDE HEILAND
DOOR
M^r. IOAN IAKOB MAURICIUS.

Schynvoet fec.

DE KRUISTHISTORIE
VAN DEN
LYDENDEN
HEILAND,

Verdeeld in XXVI. Gedichten;
Met een'

ZEGEZANG

Tot zyne Verheerlyking;

Door

M^r. JOAN JAKOB MAURICIUS.

Schynvoet Fec.

TE AMSTELDAM,
By JOHANNES OOSTERWYK, en
HENDRIK VANDE GAETE, Boekverkoopers.

1714.

THE UNIVERSITY OF

WISCONSIN

MILWAUKEE

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF WISCONSIN

MILWAUKEE

WISCONSIN

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF WISCONSIN

MILWAUKEE

WISCONSIN

O P D R A G T

Aan den zeer Eerwaardigen, en Hooggeleerden Heere,

M Y N' H E E R

FRANCISCUS FABRICIUS,

*Doctor en Professor der Heilige Godgeleerd-
heid, en Leeraar van Gods Gemeente
te Leide, enz. enz.*

M Y N H E E R,

Al te uitnemend, en heilig is het dierbaare voor-
werp dezer Gezangen, dan dat ik myne verkiezin-
ge zoude behoeven te ontschuldigen, of den tyd,
dien ik'er met vermaak en nuttigheid aan te koste
hing, quaalyk besteed achten. En schoon 't eenvou-
dige Euangelie, dat geen' anderen Parnas kent,
dan den kruisberg, den Dichter geen' verdichtze-
len, of andere gewoone Poëzyfieraaden toelaat:
de heerlyke titel van den GEKRUISTEN JEZUS,
buiten wien Gods hoogstverlichte Apostel niets
* 3 wil-

wilde weeten, en om wiens wille hy alle Gama-
liëls geleerdheid met al' den ydelen roem van wys-
heid en rykdom voor schade rekende, zal dat ge-
brek van hoogdraavendheid en Heidensch loof-
werk dubbel vergoeden. *Zo wordt het slot, naar't*
zeggen des Dichters, gekust om't ingeslooten.

Zo vat metaal den edelsten robyn.

Zo blinkt de zon in't brosse kristalyn.

Met vrymoedigheid, Myn Heer, geeve ik my de
eer van deze vrucht myner uitspanningen aan Uwe
voeten eerbiedig neder te leggen. Ik zal myne on-
magt niet ten toon stellen, noch Uwe nederige ze-
digheid verveelen met Uwen uitmuntenden roem
door ontydige loftuitingen te verkleenen. Ik zal
alleen zeggen, Myn Heer, dat ik niemand deze
stofte met meerder recht zou kunnen toeëigenen:
als verzekerd, dat Uwe Eerw. die op 't heerlyk
voetspoor van dien grooten Leeraar der Heidenen,
all' dien zeldsaamen schat van geleerdheid en wel-
spreekendheid dagelyks te koste hangt om jong en
oud Christus, als den waaren herder en rotssteen
van Israël, de hoope der Vaderen, de vervulling
van Wet en Profecyën, en met één woord, den
éénigen grondslag van kerk en Godsdienst, met
onvermoeiden yver voor te stellen, ook 't best
van dit werkje zal kunnen oordeelen.

*Zo zulk een heerlyk licht myn' fouten merk' van veer,
Dat strekt myn' Zangster niet tot schande, maar tot eer.
Geen wissel toets, Myn Heer, dan uw eerwaardig st oordeel.
Wie vroed en leerzaam is, trekke uit bestraffing voordeel.
Ontschuld'g midlerwyl, 't geen faalt aan Uwen lof.
Ontschuld'g d'opdragt van dit werk, en laat de stof,
Veel heerelyker, dan myn arbeid, u behaagen,
Door uw' genegenheid, den Dichter toegedraagen.*

Dus eindige ik, Myn Heer, byna met de woorden van Vondel, terwyl ik met toewenschinge, dat de Almagtige Uwe Eerw. lang mag spaaren, en Uwe doorluchtige Ampten tot nut van Kerk en Hooge Schoole met zynen zegen vruchtbaar maaken, de eere heb my te noemen,

MYN HEER,

Uwer Eerwaardigheids

Gehoorzaamen Dienaar

JOAN JAKOB MAURICIUS.

VOOR-

V O O R R E D E.

HOe zeer de ontydige wysheid van zommigen, die hunne geleerdheid waanen te toonen, wanneer zy alles, wat menschelyk en sierlyk is, met een' meer dan Lakonische gestrengheid verachten, den lust in myne Zangheldin byna hadt uitgedoofd, en my genoegzaam 't besluit doen neemen van de Poëzye geheel Vaar Wel te zeggen: nog verlokte my de fraaiheid dezer stoffe, die ik al over verscheiden' jaaren tot het voorwerp van mynen Dichtlust had uitgekoo- ren, om alle ongezoute knibbelaryen in de wind te slaan, en somtyds, als ik lust had, myn' tyd aan't opmaaken van dit Werkje te besteeden. Wat de schik- king der gedichten betreft, ik heb die alleen bepaald tot Jezuslyden, en eer, noch verder niet. 't Is geen' ongeestige zinspeeling, dat, gelyk de zonde in een' hof 't eerst begaan is, zo ook de Zaligmaker voor de- zelve in een' hof heeft beginnen te lyden. Ik heb daar- om zonder my met de voorbereidzelen zyner kruis- historie op te houden, met den hof Gethzemane de gordynen opgeschooven, gelyk ik die ook weder toe- sluit met zyn' doodsniik. Het vyfentwintigste Ge- dicht, daar de Roomsche soldaaten spreken, is eene vertaaling uit het kunstig Treurspel van den weergâ- loozen de Groot. Zie den rei van zynen Lydenden Christus achter 't vierde bedryf. 't Staat my niet te onderzoeken, hoe verre de grondtooneelwet van Horatius hier in waargenomen is, en of de waar- schynelykheid toelaat, dat men den soldaatenstyl zo
hoog-

hoogdraavend afschildert. Ik achte alleen noodig te zeggen, dat de uitmuntende rykdom der heerlyke gedachten, waar in de trant der oude Dichteren deftig gevolgd is, 't my met vermaak heeft doen overzetten. Aan de woorden heb ik my echter niet te naauw gebonden, en liever iets willen voorbygaan, of naar den aart onzer taale wat veranderen, dan met geweld in 't Duitsch overwringen. Ieder taale heeft toch zyne eigenschap, en iets van de eene in de andere door een' engen hals te gieten, gaat, naar Vondels getuigenis, zonder plengen niet toe. De Zegezang, die 't besluit der Gedichten maakt, is voor een gedeelte, zo verre als 't verhaal van Jezus wonderdaaden zich uitstrekt, gevolgt naar den negenden Lofzang van Prudentius. Ik zegge, gevolgt: want die 't der moeite waard acht van 't Latyn, of de fraaie vertaaling van den geleerden Heer Kempher, by 't myne naar te zien, zal genoeg merken, dat het geen' Overzetting is, (hoewel ik dat anderszins niet zou ontveinzen) maar dat ik alleen myn licht, gelyk men zegt, aan zyne gedachten hier en daar heb ontstookten. Het overige behelst een' uitbreiding over 't Paradyseuangelie van den stryd tusschen 't Vrouwezaad en de Slange, 't geen door Christus dood volbragt is; gelyk ook hier toe geen' kleene aanleiding gegeven heeft, 't geen behalven verscheiden' andere doorluchtige plaatzen uit de Apostelbrieven, by Joannes in 't vyfde en twaalfde kapittel zynner Openbaringe verhaald wordt van de overwinnin-

ge van den Leeuw uit den Stamme Juda, den Hemeloorlog van Michaël, die den draak, den beschuldiger van Gods kinderen, in den afgrond plofte, de vreugde der Engelen, Dieren, en Ouderlingen, die, duizendmaal duizend, en tienduizend maal tienduizend in getal, met harpen en goude fioolen vol reukwerks het triomfeerende Lam, dat hen met zyn bloed Gode gekogt hadt, verbeerlykten, en ondersteund van Hemel, Aarde, Zee, en alle Schepzelen, God en zyn' Gezalfden ter eere, een nieuw lied opzongen: Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontfangen de kragt, rykdom, wysheid, sterkte, eere, heerlykheid, en dankzegging in alle eeuwigheid, enz. *Wat de Inhouden belangt, die voor 't hoofd van ieder Gedicht staan, ik heb zo beknopt, als my moogelyk was, alles daar in poogen te brengen, 't geen tot opheldering der Geschiedenis kon dienen. Voor 't overig heb ik den Leezer met geen' Aanmerkingen willen verveelen, dan daar die onmydelyk vereischt wierden; gelyk 'er ook zeker niets ontydiger is, dan dat slag van schryvers, die 't werk schynen te maaken om de kanttekeningen, en niet de kanttekeningen om 't werk. Ontrent de vaerzen heb ik niets byzonders te waarschuwen, dan alleen ten opzigte van een' kleenen mislag, die my by verzuim ontschooten is. Gelyk men zich nooit schamen moet, dat men dagelyks in een' konst toeneemt; zo maak ik ook geen' zwaarigheid te gelooven, dat de Gedichten, die de laatste in rang zyn, den Liefhebber*

beren

beren meer voldoen zullen, dan de eerste. Verscheidene myner Vrienden, dien ik de eere gehad heb dit Werkje, eer ik 't uitgaf, naar Horatius verstandige Dichtles, meerendeels voor te leezen, hebben onder anderen geoordeeld, dat het tweeëntwintigste, 't geen vanden Bekeerden Roover handelt, geen van de slechtste was. De laatste regels behelzen een' uitbreidinge van eene beknopte gedachte, die my over een jaar of twee over dat gedeelte der kruishistorie dus uit de pen viel:

Een dief beklimt Gods eeuwig huis.

Langs welk een' ladder? langs een kruis.

't Is dat Gedicht, waar in my by toeval dit rym ontvallen is:

Hy acht de spykers voor robynen en saffieren,
Zich zelf, en zyn' gezelschap voor zyne lyfstaffieren.

Ik had het gemakkelyk dus konnen veranderen:

Hy acht de spykeren voor ed'le diamanten,
Zich zelf en zyn' gezelschap voor zyne lyfstrouwanten.

Doch nadien ik die wyze van rymen, als men'er zich spaarzaam van bedient, niet geheel ongeoorloofd acht, zal ik my niet zeer vermoeien om dien misgreep voor te spreken. En waarlyk, schoon ik myn Vaderland te veel achtinge toedraag, om te willen beweeren, dat de Franschen meer oordeel zouden hebben, als de Nederlanders: ik wil't echter den kenneren wel in bedenken geeven, waarom men hier in ziftachtiger zou moeten zyn, dan zy, van wien men echter bekennen moet, de netheid van't rymen meest afgezien te hebben: te meer, nadien de voornaamsten onzer Hollandsche Dichters, die men beter zoude doen,
met

met eerbied naar te volgen, dan met verwaandheid te willen overtreffen, zodaanig rym niet ontzien hebben meer dan ééns te gebruiken. Dit was't alles, 't geen ik den Leezer ontrent dit Werkje te berechten had. Ik zal my langer niet afmatten met den lof en nuttigheid der geschikte Poëzye te verdedigen. De uitmuntendste Letterhelden hebben zich in dat strydkamp vergeeffsch afgesloofd, en de allergrootste der Nederlandsche Fenixen klaagde reeds overlang in een brief * aan zyn' broeder, dat de tyd, toen Dichters geacht waaren, lang voorby was; dat men tans zo strenge eeuw beleefde, dat niet alleen de quaade poëzye, maar de poëzye zelve, als quaad, gehaat wierdt; en dat het tegenwoordig veel deftiger en hoffelyker gerekend wierdt den tyd met tiktakken te verslyten, dan met vaerzenmaaken. Toen ik myn' *Sesostris* uitgaf, had ik myne redenen om my daar aan te stooren, en met een' langwylige Voorrede myne uitspanningen voor te staan. Doch tegenwoordig heb ik wederom myne redenen om zodanige Dwarsdryvers met verachting tegen te gaan. Hoe't zy, de heilige stoffe van dit Werkje zal my ten minsten beschermen, dat niemand, die maar de minste beginselen van Godsvrucht heeft, my met grond zal kunnen verwyten, dat ik myn' tyd beter had kunnen besteeden. Vaar wel.

* Deze brief is te vinden voor de Latynsche Poëzy van den Heer de Groot.

Aan den HEERE

MR. JOAN JAKOB MAURICIUS,

Op zynen

LYDENDEN HEILAND,

In Dichtmaat uitgebreid.

Sic itur ad Astra.

Stondt ooit myn' Zangnimf opgetoogen en verzet,
Toenge uw' Sefostris haar ten Schouwburge aan deedt hooren,
In Gulde Vaerzen, die der Kunst-beminren ooren
Betov'ren op 't geluid van uwe Treurtrompet:

't Zy gy van Vrede zongt, die *Krygs*god Mars verplet,
En eindelyk tot vreugd van droeve *Euroop* herbooren,
Het Christendom vereent, spyt *Twist* en *Wreedheids* tooren:
't Zy ons uw Dichtgeest noodde op ander Dicht-banket:

Thans staat ze, en elk met haar, met meerder recht verwondert,
Nu ons uw' Poëzy, van 't waereldsche afgezondert,
Door heilig vuur ontvonkt, des Heilands lyden maalt,

In Vaerzen, die elks Ziel beroeren, ieder stichten;
Waar voor uwe andre kunst, hoe schoon en eêl, moet zwichten,
Terwyl gy door de stof en 't werk, hier zegepraalt.

P. A. DE HUYBERT,
Heer van Kruiningen.

Op

Op den

LYDENDEN HEILAND

Van den Heere en Meeſter

JOAN JAKOB MAURICIUS,

RECHTSGELEERDE.

LAat heidenen naar Pindus ſtreven,
Hun licht ontſteken aan de zon,
En 't hoefnat ſturpen uit de bron,
Om eeuwen na hun doot te leven.
Laat andere de krygſtrompet
In 't velt van eer voor Mavors ſteken;
Of Venus dartle hoſtaal ſpreken,
En zingen geile Jeugt naar bed!
Uw geeft, door edler vuur aan 't blaken,
Op nutter ſtof verliest, myn heer,
Vergaapt zich aan geen ydele eer,
Noch kan in fablen zich vermaken.
Gy dryft op vlerken van 't geloof
Ten hemel, om uw ziel te laven
Met onvergankelyke gaven,
Voor aardſche beuzelingen doof.
Gy dringt met geeftelyker ogen
Tot in het ongenaakbaar licht,
Daar Jeſus voor Gods aangezigt

Boet-

Boetvaarde tranen af kan drogen.

Gy dingt naar gene broze kroon
Van lauwren, als een waerelds schryver:

Gy wacht voor uwen heiligen yver
Een herelyker winst en loon.

Gy trekt uw treurstof uit de schriften,

Ons nagelaten door Gods geest,

Schoeit u op de Evangeli leeft,

En toomt des afgronds dulle driften.

Gy voert uw' kruishelt op 't toneel,

Daar hy, als 't eind der Profesyen,

Den zondaar vry maakt door zyn lyen,

En geeft hem aan zyn sterven deel!

Gy wyft ons op den dorren heuvel,

Daar, schoon 'er gras noch lover groeit,

Nochtans de heilfontein uit vloeit,

Die de erffmet affspoelt en het euvcl;

Den bekkeneelberg, uit wiens kruin

Een levensboom met schooner vruchten

Ryft, dan daar Adam om moest vluchten,

Uit Edens aangename tuin.

Daar zien wy, hoe het zaad der vrouwe

Den slangekop te mortlen treet,

En Evaas duren appelbeet

Verzoent, naar Gods gezwore trouwe.

Hoe heerlyk weet gy op den voet

Van Gods verlichte boetgezanten.

Vorst

Vorst Jesus zegepraal te planten,
Gekoft met zyn onnozel bloet!
Hoe weetge een Christenhart te ontvonken
Wanneer gy 't yslyk ogenblik
Vertoont, waar in Gods zoon met schrik
En angst den vloekkelk heeft gedronken!
Hoe brandmerkt gy den bittren haat
Der ongevoelige Hebreuwen,
Die *kruist hem* tot den landvoogt schreeuwen:
Wy laân die bloedvlak op ons zaat!
Hoe bloosden Abrams later neven
Van schaamte op 't zien van uw gedicht,
Wierdt van hunn' harten eens't gewicht
Van Moses dekzel afgeheven.
Myn ziel verzaad zich aan de stof,
Die uwe zanglust heeft gekozen,
Om tot Gods eer u te verpozen,
Meer nut beoogende dan lof:
Die echter nooit u zal ontbreken,
Zo lang 't hervormde Nederlant,
Daar Christus zyn banieren plant,
De boetbazuin zal horen steken.

P. De B Y E:

I. C.

D E

L Y D E N D E

H E I L A N D.

I.

De Zaligmaaker der waereld na eene drieëndartig jaarige omzwervinge , maakt een begin van zyn bitter lyden in den hof Gethzemane , daar hy 's nachts verzeld van drie zyner waardste Apostelen, Petrus, Jakobus, en Johannes, zich 't klamme doodzweet, als dikke bloeddruppelen, ten lichaame voelt uitbreeken, terwyl hy uitbarst in deeze droevige woorden : Myne ziel is zeer bedrukt tot stervens toe. Matth. xxvi. 36. 37. 38. Mark. xiv. 32. 33. 34. Luk. xxii. 39. 40. 44. Joa. xviii. 1.

G*Y, die myn heerlykheid op Tabor* praalen zaagt,
O waardig drietal van myn' trouwste leerelingen,
Zyt nu getuigen van myn' lotsveranderingen,
Ziet, welk een helschrik my 't beneepen harte jaagt.
Ziet, hoe het doodzweet vloeit langs myn' besturven' kaaken,*

A

Ziet,

* Luk. ix.

*Ziet, hoe my't angstig bloed, ten adren uitgeparst,
Met paarffe druppelen ten bangen lyve uitbarst, †
Nu't schriklyk dooduur, zo vol smart, begint te naaken.*

Hoe naar, hoe yslyk moest in 't midden van den nacht
Die stem in de ooren der verschrikte Apostlen dondren!
O ryke schat van onnaspoorelyke wondren!

Die groote Emmanuël, die Vorst uit Gods geslacht,
By wiens genade alleen vertroosting is te vinden,
De wiste toevlucht in het nypen van den nood,
Die Heiland voelt nu zelf zyn' ziel benaauwd ter dood.
Wie kan den knoop, ô God! van uw geheim ontwinden!

† Hoe zeer zommige den zin der Euangelieschryveren alleen hebben willen duiden op de grootheid en dikte der benaauwde zweetdruppelen: men kan echter geene genoegzaame reden bybrengen, waarom men volgens de duidelyke Textwoorden niet gelooven zoude, dat den Heiland in zo vreeselyken doodangst 't bloed waarlyk is uitgeborsten, te meer, nadien men by de geloofwaardste Historieschryveren voorbeelden vint van zodanige uitwerkzelen eener ongemeene benaauwdheid.

Christus,

• II.

*Christus , met den vloek van Gods blaakende gram-
schap belaauden , en geen' troost vindende by zyne slaa-
perige medegezellen , die , vergeefs tot bidden opgewekt ,
geen uur met hunnen bedroefden heer kunnen waaken , valt
op zyn aangezigt , en smeekt zynen Vader , dat die jam-
merlyke drinkbeker van hem mag voorby gaan. Matth.
xxvi. 39-44. Mark. xiv. 35-40. Luk. xxii. 41-46.*

Schrikt, schrikt, ô Hemelen! uw Schepper valt ter aard.
Ziet hier Gods Zoon, daar al' de Schriften van getuigen,

Met al' den last van Gods erfgrimmigheid bezwaard,
Zich, als een aardworm, in het voetstof nederbuigen.

Zyn' Vrienden slaapen. Hy alleen, die hem verraad,
Is wakker om hem aan het kruis te helpen klinken;

*Myn Vader, schreeuwt hy, ach! bestond het met uw' raad,
Dat ik dien bittren kelk, dien kelk niet uit moest drinken.*

Rampzalig Zondaar, beef en sidder op dat woord.
De Aartsvyand grimlacht reeds, en knarft op zyne tanden,

Gereed, zo Jezus van zyn Vader wort verhoord,
Om u voor eeuwig vast te kluiſtren in zyn' banden.

Ach! Jezus, ach! zo gy den Satan niet bestryd,
Wie zal den Zondaar van den erfvloek dan bevryen?

Heeft dan de mensch, om wien gy mensch geworden zyt,
Vergeeffsch zo lang gezocht om 't eind der Profecyen?

Gy, die Jeruzalem, één' Stad, † wel hebt beschreid,
 Gy, die om Lazarus, * één' mensch, u kost erbarmen,

Daar nu Gods gramschap op de gansche waereld leit,
 Zult gy u tans om alle Uw' Schaapen niet ontfermen?

Op slaapers, op! wat legt gy duf ter aarde neer!

Op, op! is't nu een tyd den slaap den toom te vieren?

Kunt gy geen' oogenblik dan waaken met uw' Heer!
 Ziet, hoe de Duivelen al grimmende om u zwieren.

Ziet, in wat baarensnood de gansche waereld is.

Verwaardigt ge u niet eens dat leed u aan te trekken?

Moet Jezus, meer dan gy, van tedre deerenis

In't hart getroffen, nog van zelfs uw' traagheid wekken!

Zo blinkt Gods groote gunst in Zondaars allermeest.

Gelukkig, dien hy zelfs wil wekken uit zyn' zonden.

Maar ongelukkig, die, als Gods genadegeeft

Hem uit den doodslaap wekt, niet wakker wort gevonden.

† Luk. xix.

* Joa. xi.

I I I.

Christus, door Gods Engel getroost, en zynen wille met nederigheid onder den wille van zynen Hemelschen Vader onderworpen hebbende, keert zich, op het naderend gezigt zynner vyanden, tot zyne slaapende leerlingen, die by vermaant tot opstaan, en kloekmoedig waarschuurt van het aanstaande uur zynes lydens. Matth. xxvi. 45. 46. Mark. xiv. 41. 42. Luk. xxii. 43. 46.

JUich, Zondaar! 't uur, zo vaak den Vaderen voorspeld,
 Het uur, in 't Parady aan Adam toegezworen,
 Zo meenigmaalen in Gods bladeren gemeld,
 Dat wenschlyk uur, ô vreugde! is eindelyk gebooren.
 Beef Satan! d'ondergang van uwe heerschappy
 Kan alle uw' Slangelift nu langer niet beletten.
 Het gelt uw' draakekam! 't triomfuur is naby,
 Dat u het Vrouwezaad het bekkeneel zal pletten.

I V.

De Heiland , ziende de bende van Farizeeuwsche gerichtsdienaars , en Roomsche soldaaten in den hof treden , stapt kloekhartig naar hen toe , en , hoorende , dat zy uitgezonden waaren , om Jezus den Nazarener te zoeken , zegt vrymoedig : Ik ben 't ; waar op zy alle verschrikt achter uit deinzen , en ter aarde vallen . Matth. xxvi. 47-55 . Mark. xiv. 43. 48. 49 . Luk. xxii. 47. 52. 53 . Joa. xviii. 3-9 .

Houd stand, slapmoedige verraaders, kleen van kragt,
 Die zwaar gewapend met eene opgeruide magt
 De Stad uittrekt om één' onnooslen te benypen!
 Staat af, lafhartigen! ziet toe! wien wilt gy grypen?
 't Is een onschuldige, die voor uw' eigen' schuld
 De gruwelykste smart wil uitstaan met geduld,
 Die zelf uw' ketenen en slaaverny wil lyden,
 Om u van 't slaaffche juk des Satans te bevryden.
 Wat dreigt gy, te onbedacht, met kragtloos moordgeweer

Gods

Gods sterksten oorlogsheld, een' eeuwigheerschend' Heer,
 Dien al' de magt op aarde en Hemel is gegeven, *NB. dat getuigde Jezus na zijn opstas. den 28:18.*
 Voor wiens geduchten naam de grootste Vorsten beeven?
 Schrikt, als die Juda's leeuw, zo vol van Majesteit,
 Zyn' stem verheft in zyn' getergde grimmigheid,
 Dat al het woud weêrgalmt van zyn gebrul en briefschen.
 Geen Farizeeuwenlift, geen drang van Roomsche spieffen
 Beschut u dan voor die onzienelyke hand,
 Die met één woord, één' wenk u nederploft in 't zand,
 Gelyk een donder, die de hoogste Cedertakken
 Met éénen slag, als riet, kan pletteren en knakken.
 Zo smilt de sneeuw, en moet voor 't Zonnevuur vergaan.
 Wat menschelyke kragt kan tegen God bestaan?

V.

Judas , zyn' meester voor dertig zilverlingen den Jooden verkegt hebbende , geleit hunne Dienaars naar zyne verblyfplaats , en geeft hen met een' godlooze kus 't zein om Jezus aan te grypen , die ten voorbeeld der uitneemendste zachtmoedigheid zo vervloekten verraad niet anders , dan met eene vriendelyke benaaminge beantwoort. Matth. xxvi. 48. 49. 50. Mark. xiv. 44. 45. 46. Luk. xxii. 47. 48. Joa. xviii. 3.

O God! wie kooft den hofintreen?

Wat mart de donder om dat ondier te verdelgen?

Scheur, aarde, scheur, en barst van een!

Ofyft gý mede om dien vervloekten in te zwelgen?

Gods moorder! snoode gierigaart!

Verdoemlykst voorbeeld van verraad en godeloosheid!

Uw naam is geen' gedachtnis waard.

Ik weet geen vloekwoord tot beteekning uwer boosheid.

O Sa-

O Satan in een' menschefchyn,
Die zo vervloekten blaam zult eeuwig moeten hooren,
    Zo lang als menschen menschen zyn,
Wat waart gy zalig, waart gy nimmermeer gebooren!
    Gy, die drie uren pas geleên,
Naar 't Paafchlam tafte, als een der waardste leerelingen,
    O gruwel van meinedigheên!
Wort nu een Duivel om een' hand vol zilverlingen.
    Nog wort die Vredevorst niet gram.
Hy noemt u *Vriend* met een' beminnyke zoetheid.
    Hy gaat ter slachtbanke, als een lam.
O heerlyk tafereel van Gods volmaakte goedheid!

VI.

Simon Petrus, op het zien van zo onverdraagelyke godloosheid, blaakende van eene edele gramschap, tracht zyn' Meester met ontblooten zwaarde te beschutten, en quetst Malchus, den Dienaar des Hoogenpriesters: doch wort in zyne heftigheid door Jezus gestuit; die, den gewonden vyand geneezende, zyn' getrouwen leerling, niet zonder eene ernstige bestraffinge, den degen doet opsteeken. Matth. xxvi. 51. 52. 53. 54. Mark. xiv. 47. Luk. xxii. 49. 50. 51. Joa. xviii. 10. 11.

VErgramde menschen, dieterfond
 Op 't minste quaad geneigd tot wreken,
 De wet van *Tand om tand* * gestaag hebt in den mond,
 Koomt hier, daar Petrus 't zwaard weêr in de scheê moet
 Hoort, hoe zyn Heer hem onderrecht, (steeken.
 Hem straf berispt, in plaats van eeren,
 Schoon hy zo eerlyk voor zyns Meesters leeven vecht,
 En trouw zyn best doet om Gods vyanden te keeren.
 Wat pynigt, wat ontruffte uw' geest?
 Leert, leert hen weldoen, die u haaten.
 Ziet, hoe uw Heiland zelf zyn' moordenaar geneeft.
 Leer, Christen, leer uw' wraak den Hemel overlaaten.
Christus,

* Matth. v. 24.

VII.

Christus, van alle, die hem tot nog toe verzeld hadden, eindelyk verlaaten, wort van zyne vyanden aangegreepen, die, uitgelaaten van blydschap en trotsheid op 't verkrygen van een' zo lang gewenschten buit, hem gebonden in triomfe voeren naar 't huis van Annas, des Hoogenpriesters ouden Schoonvader. Matth. xxvi. 65. Marc. xiv. 50. Joa. xviii. 12. 13.

*zalgelyk
279
hooi vider gehad hebben dies konde het woord ouden er wel isjt*

Zie daar den fieren Leeuw uit Juda's Koningstam
Geboeid, gesleurd, geschopt, van ketens streng beneepen,
Door 't juichend krygsvolk naar 't paleis van Annas sleepen,
Gelyk een weerloos en onnozel offerlam.

Verschrikte Apostelen! trouwlooze tafelvrienden,
Die zo getrouw u op het Feestmaal vinden liet,
Hoe ras is al' die gunst vergeeten in 't verdriet!

Waar zytge in 't nypen van den doodsnoed nu te vinden?
Neen! al die yver is verkeerd met zyn geluk.

Zelfs Zebedeüs Zoons, die 't langst nog in zyn' smarte
Standvastig bleeven, twee Apostlen naar zyn harte, *
Verlaaten Jezus, en ontvluchten zynen druk.

Ja Petrus, die zo stout flus voor zyn' Heer wou kampen,
En hem getrouwheid zwoer tot in den bittren dood,
Die Petrus zwicht al mede in 't uiterst van den nood.

Zo wort de vriendschap, als het goud, beproefd in rampen.

An-

* Dat de twee zonen van Zebedeüs, Joannes en Jakob, benevens Petrus, boven andere leerlingen van Jezus geliefd waaren, blykt niet alleen uit de geschiedenissen van Tabor, en Gethzemane, maar ook uit het voorval by Mark. V. 37.

VIII.

*Annas, zyne oogen verzadigd hebbende met zo aange-
 een voor hem
 zynen schoonzoon Kajafas, daar by des Aartspriesters listi-
 ge ondervraagingen en valsche beschuldigingen van omgekog-
 te booswichten met geduld en enkel stilzwygen wederlegt.
 Matth. xxvi. 59-63. Mark. xiv. 55-61. Joa. xviii. 19-24.*

O Sanhedrin, * wel eer zo heerelyk een naam!
 Weleer de Zitplaats van zo treffelyke Mannen!
 Wat wort uw Vierfchaar tans van Moordenaars gespannen
 Tot der Hebreuwen onvergeeffelyke blaam!
 Elk is een Godsvlock, elk een Judas in myne oogen.
 Ik zie de Onnozelheid beneepen en beknelde,
 Terwyl de Rechter zelfs verraaders koopt voor geld!
 Hoe kan de Hemel die afgryfelykheid gedoogen! §
 Wee, booze Rechters, als ge eens zelfs te recht zult staan
 Voor dien beschuldigden, wiens roem gy wilt ontluiften!
 Maar neen! eer zal de Zon haar' heldren glans verduiften,
 Eer

* Dus was de naam van den grooten Landsrechtbank, die, zo men den Jooden gelooven mag, by Moses tyden reeds ingesteld, bestont uit een en zeventig Raadsheeren, 't puik van Israël, alle Priesters, Schriftgeleerden, Ouderlingen, of andere voornaame Mannen uit Aartspricsterlyke en andere Adelyke geslachten. Zie onder anderen Hand. iv: 5.

Eer gy den lof verdooft van zyne wonderdaân.
Zo veele kranken, in één' oogenblik geneezen,
Zo veel' melaatschen, door het gantsche land verspreid,
Getuigen beter van zyn' magt en heerlykheid.
Die zonneluister heeft uw' logens niet te vreezen. (vreugd
Stopt eerst den mond aan zo veel' menschen, die met
Hem volgden, en zo vaak dien Godsmond hoorden preeken.
Ziet, hoe hy zelf zich niet verwaardigt eens te spreken,
Maar zwygt, geruft in God, betrouwende op zyn' deugd.
Laat, laat hem Kajafas betichten zonder oorzaak!
Een' reine, een' zuivre ziel hoeft geen' ontleende praal.
O zwygen, sterker, dan de fierelykste taal!
Een ongekreukt gemoed is de allerbeste voorspraak.

De listige Aartspriester, ziende, dat alle de omgekogte betichtingen geen' doodschuld konden uitmaaken, en zoekende uit Jezus antwoord iets te lokken, 't geen zyn vonnis verzwaaren mogt, bezweert, en vraagt hem, of hy Gods Zoon is, 't welk door den Heiland met een ernstig dreigement van Gods naderende wraake beantwoord zynde, scheurt Kajafas zyn kleet, en beschuldigt hem van Gods-lastering. Matth. xxvi. 63. 64. 65. Mark. xiv. 61. 62. 63. 64. Luk. xxii. 67. 68. 69. 70. 71.

Zo wort de Aartspriester, die zo lang voorheen door 't
 (voorbeeld
 Van Arons glorie wiert beteckend en verbloemd,
 Door 't basterdpriesterdom verweezen en verdoemd.
 Zo wort God zelf, als een Godslasteraar, veroordeeld.
 Wat sluitge uwe ooren voor zo Goddelyk een' taal,
 O Kajafas! wort nog u 't harte niet bewoogen?
 Blyft nog 't gezigt verblind? zie toe! ontfluit uwe oogen -
 Voor 't heerlyk glinstren van dien heldren Zonnestraal.
 Wat mart, wat twyfelt gy, hardnekkige Ouderlingen,
 Daar al wat leeft, getuigt van zyne heerlykheên,
 Daar gy uw' kindren zelfs zo weinig tyds geleên
 Het bly Hozanna * langs de sstraaten hoorde zingen :
 De woefte zee, waar op hy wandelde, als op 't land,
 De barstende aarde, daar de dooden uit verreezen,

De

* Matth. xxi.

De winden, die zyn' wenk gehoorzaamheid beweezen,
't Getuigt u alles van zyn' Goddelyke hand.

Omhelst hem: rukt terftond den boei van zyne handen.

Aanbid den luifter van dat ryzend Hemellicht.

Hoe moest gy alle op zulk een lieflyk Godsgezigt,
Als Serafynen, straks in zyne liefde branden! (vuur

Wat draalt, wat wacht gy, tot die Godsheld, met het
Des blixems, wederkeert op eenen troon van wolken,
Enaan Gods rechte hand verheeven, vreemde volken

En Roomsche standers hitst op Davids ouden muur*.

Dan zult gy, maar te laat, zyn magt en Godheid eeren,

Wen uw Jordaan, verkeerd in eene bloedrivier,

Te rugge deist, en krimpt, als hy het Heidenfch vier
Gods Tempel met de Stad tot asfiche ziet verteeren,

Terwyl de moeder zelve uit bittren hongersnood

Den zuigling keelt, en knaagt de halfgeroofte schonken.

Dan zoekt gy, maar vergeeffsch, in graven en spelonken,

En smookend cedrenpuin een' schuilplaats voor den dood.

Gods

* Dat men de woorden van Jezus aldus moet duiden op Gods aanstaande wraak, en den ondergang van Stad en Tempel, die eerlang door de Romeinsche wapenen stonden verwoest te worden, en niet op zyne koomste in 't laatste oordeel, waar van hy spreekt Matth. xxiv. 30. blykt uit den ganschen zamenhang, voornaamlyk, als hy zegt, dat zy hem *van dat uur* af zouden zien koomen, en is ook reeds by geleerde Mannen zo verstaan.

X.

Gods Zoon , op des Hoogenpriesters aanbitzinge by den ganschcn Raad , als een Godslasteraar , ter dood veroordeeld , wort een guichelspel van baldaadige gerichtsdienaars en Raadsheerenknechten , die , spottende met zyn Profetischamt , onder 't dartel geschreeuw van allerlei scheldwoorden en schimpnaamen , verzeld van ontallyke vuist- en stok-slagen , hem ten teeken der uiterste versmaadheid in 't aanzigt spuwwen. Matth. xxvi. 66. 67. 68. Mark. xiv. 64. 65. Luk. xxi. 63. 64. 65.

WAar blyft de blixemgloed in Gods getergde hand
 Om 't hof van Kajafas , als Sodom* , te verpletten ,
 Geheel Jeruzalem te barnen in dien brand ,
 En 't godloos woën van zo veel' beulen te beletten ?
 Zyn al' de Duivels van hun' ketens dan geslaakt ?
 Zie daar Gods Zoon , God zelf , van moorders aangegrepen ,
 Vervloekte Monsters , van den afgrond uitgebraakt ,
 Die 't zuiver Godslam naar den slachtbank heenen sleepen .
 Hoe wort zyn' heerlykheid gelastert en bespot ,

Be-

* Gen. xix.

Beschimpt, mishandeld door verwoede moordenaaren!

Wie kan die gruwelen verdraagen! groote God,
Kan uw' langmoedigheid den mensch nog langer spaaren?

Wat mart de Hemel door een' tweeden Noachsvloed †
Zo veel' godloosheid met den aardboôm te overdekken?

Is uw' gena zo groot, dat Jezus dierbaar bloed
Zelfs voor zyn' Moorders tot verzoening kan verstrekken?

Myne oogen scheemren op dat yfelyk vloekgezigt.
De God des leevens wort veroordeeld om te sterven.

Hy gaat ter dood, die zelf het leeven is en 't licht.
Hy gaat ter dood om ons het leeven te verwerven.

B

Pe

† Gen. vii.

XI.

Petrus, zyn' gevangen Meester van verre met vrees gevolgt zynde, en in het voorpoortaal des Hoogenpriesters, met de soldaaten by 't vuur staande, wort door een' Dienstvaagd aan zyne spraak gekend voor een' Galileër van Jezus gevolg, 't geen hy echter tot driemaal met eene vervloeking ontkent. Matth. xxvi. 58. 69-74. Mark. xiv. 54. 66-71. Luk. xxii. 54-60. Joa. xviii. 15-18. 25-27.

O Petrus, die zo lang uw Meester by u was,
 Zo hoog op uw' getrouwheid stofte,
 Hoe is 't? Vergeet gy die belofte
 In zyne afweezendheid zo ras?
 Waar is die sterkte, die standvastigheid gebleeven?
 Wat waart ge in uw' gedachten groot!
 Gy wout hem volgen in den dood.
 Niets kon u ergernisse geeven.
 Gy vreesde geen geweld, gevangnis, vuur noch zwaard.
 Gy wout u willig laten moorden.
 Nu velt een' maagd met twee paar woorden
 Dien hoogen Cederboom ter aard.
 Zo kan het zwakste, dat de Hemel heeft geschapen,
 De grootste wysheid stil doen staan!
 Wie kan dien tover strik ontgaan,
 Ten zy de Godheid zelve ons wapen'?

XII.

Petrus, opgewekt door het haanengekraai, en op 't gezigt zyns meesters gedenkende aan zyne trouwloosheid, bedekt zyn aangezigt van schaamte, en gaat naar buiten bitter schreiende. Matth. xxvi. 74. 75. Mark. xiv. 72. Luk. xxii. 61. 62. Joa. xviii. 27.

ONtrouwe Petrus, die tot driemaal achter een
 Met een' herhaalden vloek uw' Meester dorst verzaaken,
 Hoe voelt gy 't slaapende gewisfe straks ontwaaken,
 Wanneer uw Heer maar eens het oog wend herwaarts
 Hoe wort u 't hart en al het ingewand bewoogen! (heen.*
 De traanen barsten uit het treurige gezigt,
 Terwyl de haan u met het ryzen van het licht,
 Gelyk een' boetbazuin, uw' plichten hout voor oogen.
 Eén oog van Jezus brengt, hoe ver gy waart verdwaald,

B 2

U

* Hoe zeer dit gezigt van Jezus naar veeler gevoelen in een' geestelyken zin kan verstaan worden, 't blykt echter uit de woorden van Lukas, dat Jezus waarlyk, zich omkeerende, zyne oogen op Petrus heeft laten vallen, gelyk 't ook waarschylyk is, dat de Heiland, ter dood veroordeeld zynde, nit de binnenzaale gebragt is in 't voorpoortaal, daar Petrus was, om daar van de soldaaten tot den morgen be-
 waard te worden,

U weêrte recht: hy rukt de boeiens van uw' handen.

Voel, hoe uw hart weer in zyn' min begint te branden.

Zie, hoe Gods vredezon u van rondom bestraalt.

O Godlyk aangezigt, dat dooden kan doen leeven,

De graaven openscheurt, geraakten op doet staan,

Ja met de bedden op hun' schouders heenen gaan,

Gezigt! dat blinden hun gezigt weerom kan geeven!

Laat slechts een vonkje van dat heerlyk Hemellicht

Op ons verblind gemoed, ô Jezus! nederdaalen.

Verhelder ons verstand door zulke Zonnestraalen.

Onze oogen wachten maar alleen op dat gezigt.

Judas,

XIII.

Judas, ziende Jezus ter dood verweezen, voelt zich gepynigd van een yffelyk berouw, en geen' troost vindende by de Priesters en Ouderlingen, die zich met zyn leed niet willen bemoeien, werpt het ontfangen bloedgeld wanhoopende voor hunne voeten neder, en zoekt een' woefte plaats om zich te verdoen. Matth. xxvii. 3-7.

ONtzinde Iskariot! hoe wort uw' ziel bewoogen,
 Nu ge uwen Heer ter dood gedoemd ziet van den raad?
 Hoe yfelyk vallen tans de vliezen van uwe oogen?
 Nu ziet ge uw' schennis eerst, maar voor uw' ziel te laat.
 Wat helpt nu 't schreien? wie bekreunt zich uwer zuchten?
 Vloek vry den oogenblik, die u ter waereld bragt.
 Ach! berg u, berg u. Maar waar zult gy heenen vluchten?
 Wat heuvel, wat spelonk bedekt u voor Gods magt?
 Staa, Judas! 't Aardryk loeit beneeden uwe voeten.
 Schrik voor den Hemel, die met vuur en blixemgloed
 U ieder oogenblik dien schennis wil doen boeten.
 Maar schrik nog 't meeste voor uw ongeruft gemoed.
 Dat zult gy overal en eeuwig met u draagen.
 Die donderstem van Godsgerecht wort nooit gesmoord.

't Geweeten zwygt nooit ftill. Die worm zal eeuwig knaa-
 Al vluchtte gy tot aan des waerelds uiterfte oord. (gen,
 Zie, hoe de poorten der genade zyn geflooten.

Uw Meestersaanzigt, dat gy ftrox nog hebt gekuft,
 Strekt nu alleen maar om uw' wanhoop te vergrooten,
 Nu geen gefchrei dien gloed van doodlyke angften bluft.
 Denk niet, dat iemand in uw' smart zal willen deelen.

De Priesters gruuwen zelfs van zulken vloekverraad,
 En verre van door trooft uw' zielsquetsuur te heelen,
 Befchimpen zy u nog in zo verwoeden ftaat.

De aartsvyand zelf, die zo verraadersche gedachten
 In u eerft ftooke, geeft u o^ver aan uw' smart,

Ten prooie aan 't naberouw, aan duizend naare klagten,
 Aan al' de wroegingen van uw beneepen hart,

Dat zwoegend hart, dat met oneindige yflykheden
 Uw' Godvergetenheid u fteds voor oogen ftelt,
 Hoe gy uw' zaligheid met voeten hebt getreden,

Hoe gy uw' Vriend, uw' Heer, uw' God verkogt om geld.
 Hoe moet dat gruwelyk herdenken u doen beeven?

Een kus (ô valsheid!) bragt uw' meester in dien nood. (ven,
 Maar fchoon uw' geldzucht hem den Jooden heeft gegee-
 Schrik, als gy denkt, dat gy geen deel hebt aan zyn'dood.

Ja deeze groote dag, waar op uw Heer zal fterven,
 Die dag, nu Jezus zulk een' fchat van zaligheên

Voor 't zondig menschdom by de Godheid gaat verwerven,
 Strekt

Strekt uwe boosheid tot verdoemenis alleen.

Sterf, sterf dan, Judas! na het geen gy hebt bedreeven,
Strekt u het leeven maar tot yfing, en tot fchrik.

Gy hebt den ftrik gefield voor Jezus dierbaar leeven.

Nu wort gy zelf geftraft door een' benaauwden ftrik.

Zie daar een' mensch, uit zo veel' menschen uitgekooren

Tot Gods Apoftelfchap, den hoogften trap van eer,

Een' waarden gunfteling, die nog zo kort te voren

In ééne fchotel doopte, en aanzat met zyn' Heer,

Die in het oordeel by zyn' medeleereligen

In volle glorie op een' hoogen wolkentroon

In Gods Paleis, het hoogft der opperhemelkringen,

Gelyk een' Morgenftar, zou blinken by Gods Zoon.

Van welken top van eere en hemelheerlykheden

Schopt hy zich zelf door een' vervloekte gierigheid!

Hoe vliegt hy buitenwaart, met wat ontftelde treden!

Hoe wild, hoe yfelyk staan zyne oogen, rood befchreid.

Hoe doet de doodlyke angft hem fidderen en hygen!

Geen kuil is hem te diep, geen dal te laag gezakt,

Geen rots te hoog, te fteil om op en neêr te ftygen.

Het doodzweet breekt hem uit. Al't aanzigt ziet gevlaakt,

En bleek, en blaauw, als lood, met doodverf overftreken.

Ziet, hoe hem 't gloeiend hair, verward, te berge ftaat.

Hy poogt al trillende tot driewerf toe te fpreken,

Terwyl de heefche tong tot driewerf yzer flaat.

Hoe staat de raazerny in al zyn doen te leezen!

Dan zucht, dan snorkt, dan werpt hy't aangezigt ter aard.
Nu slaat hy de armen weg met een wanhoopend weezen.

Nu ziet hy met berouw al schreiend Hemelwaart.
Ja, Judas, 't is nog tyd. Wout gy u nog bedenken?

Val nog uw' Meeſter om vergiffenis te voet.
Zyn' goedheid kent geen peil. Die zal u alles ſchenken.

Hoe staat de wanhoop dus geprent in uw' gemoed?
Wat twyfelt gy aan Gods oneindig alvermoogen?

Wat dwaaltge, als *Kain! ach! wat zal, wat wil die koord?
Hy wurgt zich †. Hemel! welk een ſchouwſpel voor uwe
oogen!

Vervloekte geldzucht! ach! wat gruwlen brengt gy voort!

De

* Gen. iv.

† Dat Judas zich met een' ſtrop omgebragt heeft, is 't gemeenſte gevoel, 't geen' ik ook daarom naar den aart der Poëzye verkooren heb, ſchoon ik wel weet, dat dit een ſtoffe is, die veele verſtandige pennen geoeffend, en den adel der geleerden tegens elkanderen meermaalen opgehitſt heeft. Des achtte ik dit nodig hier by te voegen, op dat men niet denken zoude, dat ik myne onkunde in zo geletterde twiſten wilde mengen, of my verwaand voor den een' of den anderen verklaaren,

XIV.

De Jooden, brandende om hungodloos vonnis uitgevoerd te zien, en echter uit vreeze voor 't gemeen Jezus zelf niet durvende om hals brengen, trachten dien blaam te schuiven op de schouderen der Romeinsche moogendheid: waarom zy hem, in 't kriecken van den morgenstond, zwaar geboeid, voeren naar 't Hof van den Landvoogd, Pilatus, hem beschuldigende van Oproermaakerye en Landverraad. Matth. xxvii. 1. 2. Mark. xv. 1. Luk. xxiii. 1. 2. 5. Joa. xviii. 28. 29. 30.

V Erbleekt gestarnte is met het nachtfloers naauw ver-
 (dweenen,
 En 't roozerood van d'eerst ontlooken' dageraad
 Heeft pas de tinnen van Pilatus hof bescheenen,
 Of Jezus vyanden (hoe wakker is de haat!)
 Zyn reeds in aantocht om hun' bloeddorst te verkoelen.
 Ziet, hoe het aangezigt van heete moordluft gloeit.
 Ziet, hoeze, als mieren, voor 't Paleis des Landvoogds woelen,
 Terwyl de mond van galle en snoode loogens vloeit.
 Hoe wort de Onnozelheid gescholden en geschonden!
 De Hemel schatert van hun lasterlyk geschreeuw,
 Als van een jacht verwoede en aangehitste honden.
 Elk is een tyger, elk een hongerige leeuw.
 Kruist, roept'er een, kruist, kruist die landplaag, die met huich-
 En valsche wonder daân van zyn' verdichte leer (len
 't Graauw blindhokt, en geheel Judea zal beguichlen

Ten zy't getergde recht by tyds dat onheil keer'.

*Ja't is hoog tyd, begint een Ouderling te schreeuwen,
Van spyt gezwollen, met het wetboek in de hand,
Naar al' de wetten van Romeinen en Hebreewen*

Heeft hy den dood verdiend. Die landpest moet van kant.

Ik heb nog deezen nacht zelfs met myne eigene ooren,

Roept ginds een Priester, zyn' Godslastering geboord.

't Hair ryft my nog te berg. Ziet toe! men tergt Gods tooren,

Wort zulk een quaad in zyn' geboorte niet gesmoord.

Hy tracht zich hier in't land een Koninkryk te vesten.

Hy dryft met Tempel, en al't heilige den spot.

Dat vuur dient uitgedoofd! Waar zal het heen ten lesten,

Zo niet by tyds dat hoofd des oproers word' geknot.

Hy weigert Cezar zelf de schatting te betaalen,

En durft zyn' moogendheid braveeren in't gezigt.

Wat zoekt men's Keizers haat op't gansche land te baalen?

De Landvoogd is zyn' dood aan Roome zelf verplicht.

Wie kan de bitterheid van al' hun' lasteringen

Met leevendige verasmaalen, zo't behoort?

Zy schreeuwen niet, als van gevangnis, pynigingen,

En roede, en stok, en zwaard, en speer, en kruis, en koord.

Helaas! wie zal zich zyn' bescherminge onderwinden?

Waar blyft de voorspraak, die zyne onschuld ondersteunt?

Waar zyn de Apostelen, zyn' Moeder, al' zyn' Vrinden?

Ik zie geen' mensch, die in't gevaar zich zyn'er kreunt.

O Cherubynen, die met duizend Englenkooren

Nooit

Nooit afgezongen van Gods lofen Majesteit,
 Zo schoon op zyn' geboorte uw feestgezing liet hooren,
 En gy ô Hemelen, die zyne heerlykheid
 Gewoon zyt dag aan dag te zingen en te psalmen,
 Wat zwygt gy nu? myn God! is 't nu nog zwygenstyd?
 Paart nu uw' stemmen om zyne onschuld uit te galmen,
 Als zo veel' donders, zyn' beschuldigers ten spyt.
 En gy ô God! die met zo heerelyke straalen
 Dat zuiver lam omscheent, en uit uw' Hemeltroon
 Aan d'oever der Jordaane uw' Geest liet nederdaalen,
 Laat die geduchte stem: *Dit's myn geliefde Zoon!*
Dien zult gyeeren: naar zyn' wetten zult gy hooren! *
 Tot hunne schaamte en onvergeefelyke blaam
 Eens weder dondren in der Farizeeuwen ooren,
 Dat elk zich buige in 't stof voor dien gevreesden naam!
 Neen! 't is vergeefich. Gods wil, van eeuwigheid beslooten,
 Al eer de waereld in zyn' grondvest was geleid,
 Is door geen' traanen, noch gebeden om te stooten.
 Die wondre vrucht, waar van de zwangre almoogendheid
 Zo lang in arbeid ging, is eindelyk gebooren.
 Zie, hoe de Heiland met ontzag dien wil vervult,
 Stilzwygend' torssende den vloeklast, hem beschooren.
 O weergâlooze proef van eerbied en geduld!

Pilatus,

* Matth. III.

XV.

Pilatus, hoorende, dat Jezus koninkryk niet waereldsch was, en derhalven zyns keizers gezag geenszins benadeelde, verwondert zich over 't bezadigde stilzwygen, waar mede de Heiland der Jooden bittere betichtingen afwacht, en betuigt openbaarlyk geen schuld in hem te vinden. Matth. xxvii. 11--14. Mark. xv. 2--5. Luk. xxiii. 2-5. Joa. xviii. 31-38.

O Joodendom, zo trots op 't eerstgeboorterecht,
 Zo trots op d'ouderdom van Arons gouden drempel,
 Als of de Hemel, en al 't heil bleef vast gehecht
 Aan 't uiterlyk sieraad van wierookvat en tempel!
 Besneedene, die de onbesneedene versmaad,
 Voor eeuwig, zo gy waant, van 't Heiligdom verstootten!
 Hoe moet het voorrecht van uw' heerlyken staat
 Uw' fout verzwaaren, en uw' vloek by God vergrooten!
 Waar bergt gy 't bloozend hoofd van schaamte en nabe-
 Verbafterde van God, boumeesters, vol ontzindheid, (rouw,
 Die d'eêlsten hoeksteen van Gods heerlyk kerkgebouw
 Met voeten trapt, veracht, verwerpt in uwe blindheid?
 Hoe zeer het zonlicht aan den Hemel blinken mag,
 Nog

Nog blyft het dekzel op uw' blinde harten hangen.

Gy fluit uwe oogen voor dien oppgerezen' dag,

Daar alle uw' Vaderen naar wenschten met verlangen.

Een onbekeerde, een blinde, een vreemde, een onbesneên,
(Hoe zult gy 't aangezigt van fchaamroodheid bedekken!)

Een Heidensche Romein, uwe ergernis voorheen,
Moet uw verftokt gemoed tot overtuiging ftrekken.

Hoe fchandvlekt gy den glans van bondkift en altaar,
En Arons roede, en al den luifter der Hebreuwen,

Verwilderd Abrams zaad, nu gy met uw misbaar
Den hoogen Hemel tergt, en tegen God durft fchreeuwen?

Niets kan u ftillen, daar gy buldert, briefcht, en brult,
Als bofchleewinnen, die haar' jongen zyn ontnoomen.

En fchoon de Landvoogd roept: *ik vinde in hem geen' fchuld,*
Zyn bloed alleen is 't, dat uw' dolheid kan betoomen.

Zo wort uw bloeddorft eerft verzadigt en verzagt.

Wat vreeslyk oordeel heeft uw' boosheid niet te wachten!

O God! vergeef het toch aan Ifraëls geflacht.

Geef hen meê deel aan 't bloed, daar zy nu zo naar trachten.

XVI.

De Stadhouder is met Jezus verleegen , en zich poogende op allerlei wyzen van zo lasterlyk eene zaak te ontslaan , stuurt hem naar Herodes , den viervorst van Galileë , als zyn' Geboorterechter , die zich bedroogen vindende in zyn verlangen , en verwachtinge van wonderen te zien , den Heiland , die zich niet verwaardigt op de beftigheden zyner beschuldigers te antwoorden , beschimpt , en in blinkend wit op de Roomsche wyze gekleed , als een' belacchelyken Staatzuchtigen , Pilatus wederstuurt. Luk. XXIII. 6-12.

Te haastig mensch! die op den minsten schyn van hoon
 Zo ras gereed zyt om uw' rechtzaak te verweeren,
 Bezie dit tafereel , daar Gods geliefde Zoon,
 Der Heeren Heer, door wien de Koningen regeeren,
 Wiens magt alleen de magt der Vorsten onderschraagt,
 Die Zoon, op aard tot uw' behoudenis gezonden,
 Herodes wort gestuurd, getoetst, en ondervraagd,
 Belacch'lyk opgefierd, bespoogen, en gebonden.

Hoe

Hoe blinkt de blydschap op het aanzigt des tyrans,
Veel helderder, dan 't kleed, dat Christus is gegeven!
Die kindermoorders zoon! die om een' hoeredans
Gods strengen boetgezant, zyn morgenstar * deed sneeven.
Bezie dit tafereel, daar 't eeuwig Woord van God,
Die kindrentongen van zyn' lof kan doen gewaagen,
By wien de woorden zyn van 't zalig heilgenot,
Die smaad beantwoort met stilzwygen en verdraagen.
Wat schreeuwtge om recht, en zoekt een' voorspraak hier
bencên?
Wat woeltge om wraak met een belacchelyk gewemel?
Volg Jezus voorbeeld! zwyg: betrouw op God alleen,
Gy hebt een' voorspraak by den Vader in den Hemel.

De

* Joannes den Dooper. Mark. vi.

XVII.

De Landvoogd, ziende der Jooden onrechtvaardige bitterheid, en willende alle middelen beproeven om den Heiland te bevryden, bedient zich van 't Paaschfeest om hen naar gewoonte twee misdaadigen ter verloszinge voor te stellen, in hoope, dat de onschuldige Jezus voor Barrabas, een' befaamden muiter, zekerlyk van 't volk zoude verkooren worden, 't geen echter, door 't priesterschap opgeruid, den moordenaar vryroept, en Christus, als een' Oproermaaker, ten kruisse schreeuwt. Matth. xxvii. 15--18. 20-23. 25, 29. Mark. xv. 6-14. 15. Luk. xxiii. 13-25. Joa. xviii. 39. 40.

Wort dan de Koning van het eeuwig Starrenryk,
 De liefde Gods, de vreugd van Engelen en menschen,
 Naar wiens volmaakt gezigt de Cherubynen wenschen,
 Geleeken met een worm, gekroopen uit het slyk?
 O Jooden, dubbel boos, en dubbel zonder oordeel!
 Wat keurt gy dus den nacht voor de opgereezen' Zon,
 Gebrooken' bakken voor de zuivre levensbron,

Den

Den draf van zwynen voor een onverganklyk voordeel?

Een' beul, nog rookende van uwer burg'ren bloed,

Het schuim van muiters, en het hoofd van moordenaaren

Voor Gods geliefden Zoon, het hoofd der Hemelschaaren,

Het eeuwig Woord, het hoogste en kostelykste goed?

Ontaarde Christen, die voor God en zyn' geboden,

En 't Hemelsch Englenbrood uw' aardfchen welluft kiest,

En om een' pot met vleesch 't beloofde land verliest,

Wat zyt gy beter, als die zinnelooze Jooden!

XVIII.

Pilatus, door zyne huisvrouw, die om des Heilands wille veel in den droom geleeden had, gewaarschuurd, en echter ziende, dat hy vergeeffsch zyn gezag en poogingen spilde om 't oproerig Joodendom te doen bedaaren, verklaart hem nogmaals onschuldig, en wast zyne handen naar de Hebreewfche wyze in 's volks aanzien, met betuiging, dat hy geen' schuld wil hebben aan Jezus onschuldig bloed. Matth. xxvii. 19. 24.

Pilatus, die de gunst van Israëls geslacht,
En 's Keizers hooger, dan de gunst des Hemels, acht,
Zie, hoe uw' Huisvrouw slaapt om u te doen ontwaaken.

Kan Prokula's* beangstigd nachtgezigt

Uw steenig hart met geenen inkeer raaken?

Wat baat een' blinden 't Zonnelicht! (ken,

Moet nu 't Romeinsch gezag, dat nooit de deugd liet druk-

Voor ydlen wildzang van vermetel graauw zich bukken?

Gy vind geen' schuld in hem : gy ziet den haat, den dwang,

De bitterheid der aangehitste Jooden.

Be-

* Dus noemen zommige de Huisvrouw van Pilatus.

Bedenk u! nooit beraad men zich te lang
Om een' onschuldig' mensch te dooden.

Wat roept ge om water! neen! die smet van heilig bloed
Staat al te vast gekleefd op uw bevlekt gemoed.

Wasch vry uw' handen, wasch het hoofd ook, en de voeten
Met † Petrus! al het waterelement
Kan dat gebrek niet zuiveren noch boeten.

Dat staat te diep in 't hart geprent.

Al welde de afgrond op van onder uit zyn' kolken,
Al borst de Hemel met een' drift van regenwolken
En stortorkaanen, als een waterton, aan twee,
Schoon al de lucht met nooitverpoosde vlaagen
Nog eens verkeerde in eene baare zee

Den tyd van tweemaal twintig dagen:

Al holde, al klom, al bruisde een tweede Noachstroom
De waereld over met een' losgelaaten toom,
Al zonk de hoogste berg in 't water vyftien ellen,
Al zaagt gy den vergramden Oceaan
Ten tweedemaal, gelyk een' windblaas, zwellen,

C 2

Nog

Nog bleef die roode moordvlek staan.

Wat roeptge om water, daar de zuiverste der bronnen,
Die heilsfontein, die u alleen zou zuivren kunnen,
Recht voor uwe oogen springt, en voor uw' rechtbank staat?

Die liefdebeek, wiens reine waterplaffen

De zwartste smette, en 't haatelyxte quaad

Zo wit, als hagel, kunnen wassen.

Aartsherder, levensbron van 't zalig Hemellicht!

Die op het wenken van uw lieflyk aangezigt

Uw' kudde stiert, en weidt in vetbegrasde strecken

Met uwen staf zo vaderlyk en trouw,

Ach! drink ons mede uit uw' genadebeeken,

Als die Samaritaansche Vrouw.

Dan zullen wy met een gemoedigd hartsvertrouwen,

En reingewassen hart uw' heerlykheid aanschouwen.

Dan zullen we, één voor één, verheugd en welgemoed,

Op beter grond, dan deze Heiden, schreeuwen:

Ik heb geen' schuld aan uw vergooten bloed,

En juichen in een' ring van eeuwen.

XIX.

Jezus, naar de Roomfche wyze bloedig gegeeszeld, en ten spot van zyn Koningsampt door de soldaaten met een fcherpe doornekrans gekroond, befpuuwd, en bont en blaauw geflaagen, wort met een fchepter van riet, en eenen gefcheurden ouden purperen mantel, nog eens door Pilatus aan 't volk vertoond, in hoope, dat een gezigt, zo meêdoogenswaardig, der Jooden bloeddorft, eer men ter doodftraffe voortging, nog zoude vermurwen, die echter, te zeer verbitterd, niet ophouden van fchreeuwen: kruift, kruift hem. Wy neemen zyn bloed op ons en onze kinderen, Matth. xxvii. 25-30. Mark. xv. 15-19. Joa. xix. 1-16.

Wort dan de Godspraak van de Vaden dus vervuld?
Pilatus! toont gy dus uw avrechts mededoogen?

Hoe springt dat heilig bloed in Gods gezigt! hoe duldt
De hooge Hemel zulk een fchouwfpel voor zyne oogen!

Zie daar Gods Engel, Gods gezalfde Lam, Gods Zoon.
Waar is de glans van zo veel' heerlykheid gebleeven,
Van al dat fchoon, helaas! dat onwaardeerlyk fchoon,
't Geen hem alleen maar van zyn' Vader was gegeven?

Hoe is de luifter van dat minnelyk gelaat,
Die duivenoogen, gansch verduifterd en verbafterd,
Terwyl hy, als een wurm, getrapt wort en gefmaad,
Beschimpd, befpuuwd, gevloekt, mishandeld, en gelafterd.
Hoe galmt de Hemel van het fchriklyk moordgehuil,

En 't yfelyk loeien van die vetgemeste stieren ,

Die hem omringen , en met opgespalkten muil
Knarftanden , onvermoeid van bulderen , en tieren !

Zie , hoe 't onfteeken bloed in al' zyne adren kookt ,
Terwyl zy 't Vorstlyk hoofd met scherpe doornen hullen .

Zie , hoe het hair van 't bloed en 't bange doodzweet rookt ,
Dat hair , gewoon langs nek en schouderen te krullen ,
Gelyk een' golvenkroon van 't allerfynste goud .

Die kaaken , riekende naar geur van speceryen ,

Die mond , dien 't woord des heils zo dier was toevertroud ,
Die lippen , zo gewoon bedrukten te verblyen ,

Die lippen , vloeiende van honig ! hoe verwoed ,
Hoe wreed is alles blond en blaauw van een gereeten ,
Als waft 't een enkle buil van etter en van bloed !

Kan God zyn' Zoon in zulk een' doodangst zo vergeeten ?

Hoe zwiert dat purper om het lyf , pas half bedekt !
Nog schynt het purper bleek by die gevilde zyden .

Hoe gloeit die rug ! hoe zyn die armen uitgerekt !
Pilatus ! ach ! is dit het Roomsche medelyden !

Is dit genâ ! myn God ! hoe zyn de tedre leên
Gemarteld , en het vleesch gemorfeld door de slaagen !

Koom Christen ! zie den mensch ! zie al' die gruwlykheên !
Ja zie , wat Jezus om uw' zonden al moet draagen !

XX.

De Jooden, den Landvoogd het doodvonnis afgedwongen hebbende, en bevreesd voor de wispeltuurgheid van 't graauw, vaaren aanstonds zonder eenig behoorlyk uitstel tegens alle wetten en gewoonten met de uitvoeringe voort, en doen Jezus in 't gaan naar de Gerichtsplaats volgens de Romeinsche wyze zyn eigen kruis draagen: doch de soldaaten, ziende hem elk oogenblik onder dien last bezwyken, dwingen Simon van Cyrene, dien zy by geval ontmoeten, om den zwakken en afgemartelden Heiland te helpen. Matth. xxvii. 31. 32. Mark. xv. 20. 21. Luk. xxiii. 26-32. Joa. xix. 16. 17.

Wort dan die klokken *, die zo trouw en moederlyk De tedre kiekens met haar' vleugels zocht te hoeden, Van de eigen' jongen, die zy met haar bloed wou voeden, Verbeeten, en geplukt, gesleurd, getrapt in 't slyk? Wort dan de heilfontein van kinderen des torens? De Medicynheer van de kranken dus gehoond! Wort zelfs de waardste Zoon des Landheers † niet ver-Ziet toe, ô akkerliên? wat laad gy op uw' horens! (schoond? Is nog uw moordlust niet verzadigd, noch gestuit

C 4

Door

* Dus noemt zich de Heiland Luk. xix.

† De gelykenis van de Landlieden, die, terwyl de wyngaardheer op reize was, zyne knechten, die de vruchten quamen ingaären, vermoordden, en zelfs zynen Zoon en erfgenaam niet ontzagen om hals te brengen, met eene bedreiging van den quaaden dood, dien zy op zyne wederkomste te vreezen hadden, is te vinden by Matth. xxi. 33.

Door moord op moord van zo veele ed'le bloedgetuigen?
Moet de éénige erfgenaam nu ook voor't moordmes buigen?

Moet 's Landheers éénig kind al meê den wyngaard uit?
Wat quaaden dood heeft uw' godloosheid niet te schroomen,

Wanneer die heer, wiens zoon gy nu zo eerloos hoont,
Wiens goedheid gy met zo vervalschte munt beloont,
Van zyne waereldreis eens weer te rug zal koomen?

Zie daar dien Godsheld, dien verwinnaar van 't Heelal,
Dien waereldsheiland, die den afgrond kan verfaagen,
Op zyn' gefcheurden rug 't vervloekte kruishout draagen,
Zyne eigen Outer, 't geen hem zelf strax draagen zal.

De poorten barften van al 't woelen, al het dringen,
Daar Jezus fel geboeid, beschreid, bebloed, bezweet,
Al hygende half dood den doodshoofdberg optreedt.

Wat vrolyk schouwspel voor bloeddorftige Ouderlingen!

Hoe naar staan de oogen! hoe betrokken staat die mond!
Daar valt hy neêr, terwyl de kragten hem begeeven.

Daar wort hy weêr met stok en spiesfien voortgedreeven.

En ach! op ieder slag volgt weêr een' nieuwe wond!

Nog doet het schelden hem meer pyn, dan al dat sling'ren.

Zie, hoe de Farizeên, gansch vrolyk in het hart,

Hunne oogen weiden, en vermaaken in zyn' smart.

Elk smaadt, elk lastert hem, elk wyft hem met de ving'ren.

Kruist, schreeuwen zy, kruist, kruist dien wynbalg, 't landbe-
Dien zoon van Belzebub, dien vriend der tollenaaren! (derf,
Dus

Dus kruisfèn zy hem reeds met bulderen en baaren ,

En al't gebergt weêrgalmt : *die Landpest sterf ! hy sterf !*

Help Simon ! help hem toch een weinig onderschraagen.

Zie , hoe hy nedervalt van flaauwte en magtloosheid.

Zo wort uw naam eeuw in, eeuw uit met roem verbreed,
Om één' stapvoets , dat gy het kruis hebt helpen draagen !

Wat zeg ik, kruis? geen kruis, een' scherpe blixemspeer,

Waar meê Gods Michaël Gods vyand gaat doorsteeken,
Een' diamante boog, een heerlyk zeegeteeken,

Een eeuwig merk van Gods triomfen oorlogseer.

Een' kandelaar, waar op het waereldlicht zal schynen,

Een heilig Altaar, daar Gods lam op wort geslacht,

Waar op die offerande eens eindlyk wort volbragt,

Die al' de schaduw van de wet zal doen verdwynen.

Ja, Heer, wy volgen u op die banier ten stryd.

Zie daar den heuvel reeds, daar gy den geest zult geeven

Met neêrgeboogen hoofde om menschen te doen leeven,

Voor wier geluk gy zelf een mensch geworden zyt.

Wy volgen u, daar gy op Golgota zult klimmen.

Zo klimmen wy, gedekt met uwe majesteit,

Die trap langs, op den berg van uwe heiligheid,

Hoe fel de aartsmoordenaar uw' kindren mag begrimmen.

XXI.

De Soldaaten, den Heiland, onder 't schreien der Vrouwen, die hem volgden, naar den Hoofdschedelberg, de gewoonlyke strafplaats, voortgestuurd hebbende, geeven hem zuuren wyn met bittere kruiden gemengd, dien hy geproefd hebbende, weigert te drinken, waar op zy hem zyne kleederen afrukken, entusschen twee moordenaaren kruiffen. Matth. xxvii. 33-38. Mark. xv. 22-28. Luk. xxiii. 33-38. Joa. xix. 17-24.

Wie schreit niet meê helaas! met zo veel' Joodsche ^{(wen,} Vrouwen
 Die 't gruwlyk Golgota, dien naaren kruisberg, ziet?
 O Treurtoneel, gewoon niet anders, dan verdriet,
 En yslykheên, en smart, en jammeren te aanschouwen!
 Wien klopt het hart niet op zo naar een' schildery?
 Hoe doodlyk klinkt, en knarft die Doodshoofdnaam in de
 ooren?
 O haatlyk Vloekgeberg! zyt gy van God verkooren
 Om 't einde en 't wit te zyn van zo veel' profecy? (lover
 Geen blad, geen bloem, geen spruit, geen heester, nog geen
 Bedekt den dorren grond voor 't steeken van de zon.
 't Is niets, als barre rots; geen beek, geen versche bron
 Ver-

Verfrischt de onvruchtbre hei den ganschen heuvel over.

Geen nachtegaal laat ooit in deezen jammerkuil
Zyne orgelklanken in den blydenuchtend hooren.

't Zyn niet als raavens, die hier 's nachts de rust verstooren

Met hun bedroefd gekrysch , en hongurig gehuil.

Hoe grimmelt het rondom van halfverrotte beenen ,
En bekkeneelen (daar de berg door is vermaard *)

Van doode schelmen, geen' begraavenisse waard.

Hoe spreit die lykstank zich door 't gansch gebergte hee-

O groote vreemdeling †, die om onzent wille alleen (nen!

Zo ver verdwaald zyt uit uws Vaders huis en erven ,

Is dit de moordspelonk , daar gy na zo veel zwerven ,

En bitter sukkelen, en wederwaardigheên (ken,

Nog eindlyk voor 't geweld van 't roofgespuis moet buk-

Dat u vast steek op steek , en wonde op wonde geeft.

Zie

* Dat deze berg dus genoemd is van de doodshoofden en bekkeneelen van onthalsde of op andere wyzen om halsgebragte quaaddoenders, die hier plagten gericht te worden , is 't gevoelen der geleerdste, en heeft meer schyn van waarheid , dan 't verdichtzel van 't graf van Adam, of andere zinspelingen , waar mede zich zommige geesten vermaakt hebben.

† De gelykenis van den vreemdeling , die in de woestyne van struikroovers aangerand , zwaar gewond in zyn bloed bleef leggen ; en van een' Priester en Levyt voorbygegaan , eindlyk van een' Samaritaan wiert verbonden , die hem op zyn paard hielp , en zyne quetsuuren met wyn en olie begoot , slaat duidelyk op Christus, en is te zien by Luk. x. 30.

Zie, hoe zy't kleed, met bloed aan't lichaam vast gekleefd,
Met gansche klonteren van vel en vleesch afrukken.

Daar ligt hy ademloos, gewenteld in zyn bloed,
Terwyl zich niemand kreunt om zyn gekerm en kryten.
Het woest gebergte is doof. De Priesters en Levyten

Gaan hem voorby met een medoogenloos gemoed.
Ach! is dan nergens geen Samaritaan te vinden,

Die op den weg geraakt door zyn' bedroefde klagt,
Zyn' bittere smart met wyn en olie wat verzagt?

Ach! is'er niemand, die zyn' wonden zal verbinden?

Wat wyn! men sart hem nog in al' zyn' pyn en leed.
Men wil hem nog met myrre, en gal, en edik smooren.
O bittere alffemdrank van Gods getergden tooren!

Hoe dier, ô Adam! staat uw' Heer één appelbeet!

XXII.

Een der moordenaaren, onder 't juichen en spotten der Farizeeuwen, Christus mede lasterende, wort over zyne godloosheid van zynen metgezel bestraft, die door een' onbegrypelyken geloofstraal verlicht, Jezus voor den waaren Messias erkent, en hem smeekt, dat hy zyner gedachtig wil zyn in zyn koningryk, 't geen van den Heiland beantwoord wort met eene genadige verzekering: Gy zult nog heden met my in 't Paradys zyn. Matth. xxvii. 39-44. Mark. xv. 29-32. Luk. xxiii. 39-43.

O Petrus, die zo ras uw' meester hadt vergeeten,
 En Tabor, en zo veel' bewyzen van genâ,
 En gy, Apostlen, die van Jezus niet wilt weeten,
 Maar wegschuilt, en hem vliedt, zo schuuw van Golgota!
 Koomt hier! een moordenaar, op d'oever van zyn leeven,
 Met bleeke doodverf op 't besturven aangezigt,
 Hoe zeer zyn' kragten in dien doodangst hem begeeven,
 Beschaaamt uwe ontrouw, en vermaant u van uw' pligt.
 Hy ziet geen' Mozes, geen' Elias, Gods gezanten,*
 Hy ziet geen' hemelpragt, geen' sceptor, noch geen' kroon,
 Geen' hofstoet, geen' paleis, geen' glans van diamanten.
 Hy hoort geen' Godsstem, *dit 's myn welgeliefde Zoon,*
Dien zult gyeeren, uit den hoogen Hemel dondren. †

Hy

* Luk. ix.

† Matth. iii.

Hy ziet niet anders, als een' kruispaal, rood van bloed.
(Wie moet zich over die geloofskragt niet verwondren?)

Nog kent hy hem, en valt zyn' Godlykheid te voet.

Zyn' lotgezel van straf, beschuldiging, en oordeel,

Zo streng verdoemd by al' de waereld, spreekt hy vry.

Hy vraagt zyn' kruisgenoot om rykdom, staat, en voordeel,

Een' mensch, ter dood gewond, om zalf en artseny.

Hy acht de spykers voor robynen en saffieren,

De scherpe doornen voor een' koninklyken krans,

Zich zelfen zyn' gezel voor zyne lyfstaffieren.

Hy kent hem, als de Zonne, en 't Licht aan zynen glans.

Hoor, hoe hy ernstig zyn' geschondene eer verdadigt,

En ziet door al' dien mist van kruis en geeszels heen.

Dus wort hy van zyn' heer ook heerlyk begenadigd,

En stapt met Christus inden hof der zaligheên.

O braave roover, die, bekeerd na zo veel' zonden,

Een deftig burger wordt van 's Heilands heerschappy!

Gy maakt uw kruis een' stoel om Jezus te verkonden,

En rooft den Hemel met eene edler' dievery.

Dus klimt gy langs die paal, als langs een' boog van wolken,

In 't hof der Engelen. O heerlyk gunstbewys!

Dus strekt u 't moordhout, zo vervloekt by alle volken,

Een Jakobs ladder naar Gods eeuwig Paradys.

XXIII.

Jezus, ziende Maria, zyne Moeder, die geen gevaar, noch schrikkelijkheid ontziende om haar' stervenden Zoon in 't uiterste by te staan, met Maria, haare Zuster, de Magdaleensche Maria, en Joannes, by't kruis stondt, beveelt haar aan de kinderlyke zorge van zynen geliefden leerling, die haar van dat uur af voor zyne eigene moeder houdt, en in zyn huis neemt. Joa. xxv: 25-27.

LAat gy u meê de rots opleien,
 Koomt gy al mede in dat gedrang de poorten uit,
 Marye, koninklyke spruit!
 Kan uwe liefde nog van 't stervend' kind niet scheien!
 Moet gy hem zelve in zulken staat
 Zien worfflen met den dood, en deelen in zyn' smarte!
 Hoe ver vervoert u 't moederharte,
 Dat nooit een kind in zulk een uiterste verlaat!
 Hoe lastig vallen haar de treden!
 Hoe beeftze, en trilt, en stapt, als tot den hals in 't zand!
 Joannes, bied haar toch de hand!
 Vriendinnen! ondersteut de traage en zwakke leden.
 Hoe zinkt ze in de aarde van verdriet,
 Als zy haar' Zoon, haar' troost, aan 't kruis vindt vast gebon-
 En zo veel' striemen, zo veel' wonden, (den,
 En blaauwe plekken op 't gemorsfeld lichaam ziet,

Als

Als zy zyn' leden ziet doorbooren,
 Enal' de zenuwen doorwond, gescheurd, gerekt,
 Al' de aarde met zyn bloed bevekt!
 Hoe knarft, hoe dreunt dat slaan der spykers in haare ooren!
 Zy hoort nu geen triomfmuzyk
 Van Engelen, die met bazuinen en sehalmeien,
 En lofgezang zyn' roem verbreien,
 En zingen: *God zy de eer in 't hooge Hemelryk!*
 Zy ziet geen' nieuwe star verryzen,
 Om met zyn flonkren 't spoor naar 't oud Jeruzalem,
 En 't nederige Bethlehem
 Den vreemdelingen verre in 't Oosten aan te wyzen,
 Die met schenkadiën van goud
 En bittere myrre en geur van wierook hem begroeten.
 Geen' Harders knielen voor zyn' voeten.
 Zy ziet geen' Simeon, die oud, en grys, en koud,
 Haar' Zoon omhelst met beevende armen.
 Zy hoort niet anders, dan 't gelaster en geschreeuw
 Van Ouderling en Farizeeuw,
 Gemengd met zyn gezucht, en jammeren, en kermen.
 Zy ziet haar eigen hartebloed
 Langs spykeren, en paal, en pen*, en dwarshout vloeien.
 Zy ziet die roode druppels gloeien!

Hoe

* Zie van deeze pen, die in 't midden van 't kruis was, en waar op des gekruifens leden op eene pynelyke wyze moesten rusten, Byneus over Jezus dood III. V. 12.

Hoe snydt die scherpe vlim in haar bedrukt gemoed!

Tot driemaal noopt haar 't moedersharte
Om toe te treên, by 't kruis te zygen op den grond,
Dien bleeken en besturven' mond

Te kussen, en voor 't laatst te laaven in zyn' smarte.

Maar driemaal struikelt zy in 't gaan.

Zy zwymt, en kan dat naar gezigt niet meer gedoogen.

Een blaauwe damp bedwelmt haare oogen.

Zy kan niet langer op de zwakke beenen staan.

*Myn Zoon, myn toeverlaat, myn leeven,
Myn' hoop, myn lieve troost* (zo barst zy eindlyk uit

Met een verflaauwd en heefsch geluid)

Moet ik u hier helaas! den laatsten snik zien geeven?

Heb ik u daar toe dan gebaard,

Om zo ontydig aan een schandlyk kruis te smooren?

Heeft God my daar toe dan verkooren?

Heb ik u daar toe dan met zo veel' zorg bewaard,

Met u gevlooden naar Egipte,

Zo ver helaas! uit myn rampzalig Vaderland,

Toen gy Herodes wreede hand,

En 't dreigend doodsgevaar ter naauwer nood ontstipte?

O gy, die op het starrelicht,

Als opeen' vuurkolom, u naar zyn' krib liet leien,

Ach! helpt my zuchten, helpt my schreien.

Engy, ó Harders, die dat heerlyk nachtgezig

D

By

By uwe tenten zaagt verschynen,
Ach! helpt my . . . ach! myn God! wat is myn' ziel benaauwd!
't Hart sluit my toe, ter dood verflaauwd.
O Zoon! hoe leevendig gevoel ik alle uw' pynen!
Hoe deerlyk deel ik in uw' smart!
Uw' dood is myne dood: uw' wonden zyn myn' wonden.
Men heeft u't lichaam vastgebonden,
En wreed gewond: maar ach! men bindt en wondt my't hart.
Moest ik die ramp aan u beleeven!
Ach! ieder doornetak, en elke geesselstriem,
Ach! elke nagel is een priem
Om my den doodsteek in't beneepen hart te geeven.
Myn Zoon! wat zeg ik, Zoon? myn Heer,
Myn Vader . . . ach! de druk begint my te overstelpen.
Wie zal my arme Weduw helpen?
Vriendinnen, brengt my weg! ai my! ik kan niet meer.
Joannes, troost de droeve moeder!
Haar boezem barst van rouwe op 't aanzien van het kruis.
Lei haar den berg af naar uw huis.
Gy zyt voortaan haar zoon, haar vader, man, en hoeder.

XXIV.

Gods Zonnelicht, met zyne straalen van schrik te rugge deinzende, deelt mede in den nood van zynen Schepper, en wordt op den middag by volle Maan, op een' bovennatuurlyke wyze zonder eenige begrypelyke oirzaak, in 't gezigt van geheel Judea verduisterd. Matth. xxvii. 45. Mark. xv. 33. Luk. xxiii. 44. 45.

P U N T D I C H T.

Toen God, met vleesch bekleed, in 't midden van den (nacht
 In 't nedrig Bethlehem ter waereld wierdt gebragt,
 Was 't donkerft van den nacht vol zonnelicht en luifter,
 En Morgenstarreglans, die 't waakend Landvolk zag.
 Nu geeft hy zynen Geest op 't midden van den dag,
 En maakt op Golgota den heldren middag duifter.

XXV.

De dikke duisternis , verzeld van een' yffelyke aardbeving , die rotzen en graven van één doet splyten , verbaast de Roomfche Soldaaten , die met hunnen Hoofdman by de moordstaaken de wacht houden , en op 't zien van zo veel wonderbaare schriktekenen van des gekruisten Jezus rechtvaardigheid overtuigd , een' meer dan menschelyke magt in hem erkennen. Matth. xxvii. 51-54. Mark. xv. 38. 39. Luk. xxiii. 45-47.

De rei van Soldaaten spreekt:

OZon*, die met het spoor van uwen gulden wagen
 De tydentekent, en het onderscheid der dagen,
 Voor wiens ontlooken' glans, en Godlyk hemellicht
 Het nachtgestarnt verdwynt met een verbleekt gezigt.
 Waar zien we uw' heerlykheid zo schielyk heen verdwy-
 nen?
 Wat avond is 't, dienwe op den middag zien verschynen?
 Wat toveryë heeft dien gloed zo ras gebluft?
 De strandhesperiër aan Spanjes avondkust
 Heeft nog uw' fakkel in de zee niet hooren snerken.
 Wy zien geen' wolk, die zulk een wonder uit kan werken.
 Wat nieuwe Faëton met onbedreeven' hand

Be-

*Dit is een' vertaaling uit den *Lydenden Christus* van den Heer de Groot.
 Zie de Voorrede.

Bestuurt uw' wagen weêr, beluft den fellen brand
 Van 's Hemels blixem op zyn' wulpschen nek te haalen,
 Als hy uw' paarden van het Dierenspoor laat dwaalen!
 Valt gy, gelyk de Maan, uw' zufter, mede in zwym
 Ophexenpreevlen, en Thessaalisch toverrym? (ven,
 Wat yfelyk schelmstuk heeft het menschdom dan bedree-
 Wat gruwel, dat de dag de waereld gaat begeeven,
 Eer nog de nacht op de aard' zyn' vaale wieken slaat?
 Gelyk toen Tantalus, en Pelops godloos zaad*
 Den Vader 't eigen vleesch der kind'ren voor dorst zetten,
 Die zich verzaadde aan zo moorddaadige banketten,
 Of toen de groote Zoon † der koninklyke Non,
 Van wien de heerschappy der waereld eerst begon,
 Zich van den raad den dolk in 't harte voelde drukken,
 Die 't rif verscheurde, en deelde in meer dan honderd stuk-
 ken.

Neen! 't geldt geen menschen! neen! dit wonder is te groot.
 De waereld, of de heer der waereld is in nood!

Wil Typhons vloekgespuis weêr langs een' trap van rotfen
 Jupyn bestormen, en zyn' donderklooten trotsen!

Of is 't een Python, die zyn' blaauwgeschubden rug
 Ten Hemel opsteekt, en zyn' gal braakt, boos en stug!

Gewis, de Hemel is in rouwe om een' der Goden,

Een' God, veel sterker, dan voor wien de monsters vlooden, ‡

Een' God, veel milder, dan den schenker van den wyn, ¶

D 3

Een

* Atreus † Romulus. ‡ Herkules. ¶ Bacchus.

Een' God, veel grooter, dan Apollo, of Jupyn.
O Goden! wy zyn zelf de ſchuldigſte aan dat yſlyk
Verraad en ſchennis! ziet, hoe duifter en afgryſlyk
De dikke neveldamp om deezen heuvel groeit.
Hooft, hoe de moordrots kraakt, en dreunt, en huilt, en loeit.
O Vader, die de Zon met al' de ſtarrenboogen
Verwekt hebt door uw' magt, zie neder uit den hoogen,
Geef't aangenaame licht van dag en Zonneſchyn
Den menſchen weder, ſchoon zy zulx niet waardig zyn.
't Was hunne boosheid, die 't met recht hen deedt verliezen.
Laat uw' barmhartigheid een' offerand verkiezen,
Die eens de donderſtem van't ſchreeuwend bloed verzagt,
Een heerlyk offer, daar geen wichlaar ooit om dacht,
Dat nooit te leezen was uit ingewand of longen,
Daar geen' Amfions lier, noch Orfeus ooit van zongen.
Hoor met meêdoogen ons ootmoedig zielsgebed,
Dat zelve kruisbloed zoene, en waſſche ons van die ſmet,
't Geen onze wreedheid zo moordaadig zelfs deedt ſtraalen.
Zo kan één hoofd voor al' de ſchuldigen betaalen.
Zo wordt uw' toornigheid voldaan, de menſch geſpaard.
Dat offer is alleen uw' groote Godheid waard.

XXVI.

De Heiland, afgemat door al' de schriklykheden van Gods vloek, die hy, van zyn' Vader verlaaten, geduldig hadt uitgestaan, verzagt zyn' bitteren dorst met een weinig azyn en water, den gewoonlyken soldaatendrank, dien zy op hunne kruiswacht in een' kruik hadden meégenoomen, en nu alles volbragt ziende, 't geen hem tot uitvoeringe van't gewigtig werk der zaligheid in de profecyen was opgelegd, beveelt zyn' Geest met een' luide stem in zyns Vaders handen, en geeft met geboogen hoofde, onder ontallyke wondertekene den doodsnik. Matth. xxvii. 46-50. Mark. xv. 34-37. Luk. xxiii. 46. Joa. xix. 28-30.

Zo wordt de bloedpers van Gods toornigheid getreden.
 Zo wordt die Hemelstryd eens triomfant volftreden,
 Daar Gods Aartsengel met den helm van diamant,
 En Gods banier, en 't vuur des blixems in de hand
 Den Leviatan, trots op zyn' godlooze rotten
 Van afgronddraaken, en verwoede Behemotten,
 (Die boven Gods gestarnt tot in den Hemeltop
 Zich stout verheffen wou) den zwarten slangekop
 Aan duizend morslen plet, gesterkt door 't Alvermoogen,
 En slingert hem den gloed des donders in zyne oogen,

En rukt, en smaakt hem uit den hoogen Englenstoel
 In de opgespalkte keel van een' vervloekten poel.

O groote krygsheld, die den veldflag hebt gewonnen,
 Gods Engel, Michaël! die in een' kring van Zonnen,
 Als op een' zegekoets van Hemelfch diamant
 Gezeeten, 't monfterdier aan een' metaalen band
 In staatſie voert, en trapt te barſten met uw' voeten,
 Hoor, hoe u de Englen met triomfbazuinen groeten,
 En kroonen met gezang, en eeuwige laurier,
 Nu gy Gods eer beſchermt, en handhaaft zyn' banier.
 De Starretroon ſtaat reeds geheiligd in het midden
 Van 't Serafynendom, die nedrig u aanbidden,
 En met hun' vleugelen uit diepe eerbiedigheid
 't Gezigt bedekken voor uw' glans en Majesteit,
 Daar gy, gezalſd, en aan Gods rechtehand gezeeten,
 't Geleeden onheil van dien doodſtryd zult vergeeten,
 Toen Gods erfvyand met een vreeſſelyk gehuil
 In 't nedertuimlen den gefplitſten draakenmuil
 U in de verſſens floeg, dat helm en pantſer dreunde,
 Toen uwe grimmigheid alleen u onderſteunde,

En

En gy, verlaaten van uw' Vader in dien nood,
Vergeeffch om byftand fchreeuwde in 't nypen van den
Hoe heerlyk fchitteren, hoe tuimelen Gods reien! (dood.
Hoe dreunt de Hemel van 't geklank der loffchalmeien!
Het blixemt eeuwig goud, faffieren, en robyn,
En ftarren, fchooner, dan de Zon, en Maanefchyn.
Gods hof barft op om u in zegepraal te onthaalen
Langs goude ftraaten, en turkoize hofpoortalen.
Zo wort de helſche ſchrik verkeerd in heerlykheid,
De bittere alſem van Gods vloek in majefteit,
De galle in Englenbrood, de myrre in lekkernyen,
De doornen in een' kroon van Hemelheerſchappyen,
Daar gy, met diamant omgord, den ſchepter zwaait,
Met zonneglanffen, en geftarnte ryk bezaaid,
En langs een' boog van vuur ten wolken ingevaaren,
Den Hemel, aarde, en zee, en duizend Englenſchaaren
Ziet juichend knielen voor den voetbank van uw' troon,
Als Gods ryxerfgenaam, en eerſtgebooren Zoon.

Z E G E Z A N G

Tot Jezus Verheerlyking. *

IK raak geen' aarde meer ! my lust een' hoogen toon
 Op myne harp te zetten
 Ter eere van Gods Zoon.

Myn' ziel, verflingerd, en beluft op Godsbanketten,
 Verkeert in zuivre vlam, en blaakt van Zonnelicht,
 Nu hy de vuurbaak strekt van myn triomfgedicht.
 Gods dichter, David, van een heilig vuur bevangen,
 Zag in het heerlykft van zyn' hoogfte feestgezangen
 Dien Hemelglans alleen van verre te gemoet.

Wy treên op vaster voet,
 En zien veel klaarder, dan door fchemering en fchimmen.
 Wy hebben reeds die Zon zien ftraalen aan de kimmen,
 En roepen lucht, en zee, en al den waereldkloot

Tot tuigen van het geen wy zingen.
 Hy is de bronaâr en het eind van alle dingen,
 Gebooren uit zyns Vaders fchoot,
 En in Gods vrederaad van eeuwigheid verkooren,
 Eer nog de waereld wierdt gebooren.
 De Hemel, aarde, en zee, en afgrond, dag, en nacht,
 't Is alles 't konftwerk van zyn' magt.

Hy

* Zie de Voorrede.

Hy wenkte, en 't was: hy sprak, en 't stondt 'er voor zyne oogen.

Hy daalde neder uit den hoogen, (gen.
En dekte zo veel' glans en Hemelmajesteit

In eene wolk van vleesch, om uit een teêr ontfarmen
Het menschedom voor den vloek van Gods erfgrimmigheid,
Gelyk een' klokken 't jong, te hoeden in zyne armen.

O heerelyke wondernacht,
Toen eene maagd, gedaald uit Koninklyke ryen,
Bezwangerd van Gods geest, een kind ter waereld bragt!
Wat kind? een' God, die dood en afgrond moest bestryen!

O Engelen, die in Gods eeuwig heiligdom
Nooit ophoudt van zyn' lof en glorie te verbreien,
Heft op een feestgeluid van lofzang, en schalmeien,
Bazuinen, en simbaal, en harp, en keteltrom.

Heft aan met my, ô Cherubynenkooren.

O Hemelen! verheft zyn' Majesteit!

Wie zwygt nu stil? wie laat geen' feestgalm hooren?

Wie zingt niet van zyn' magt en heerlykheid?

De Emmanuël, de hoop der volken,

Daalt op de waereld uit de wolken,

De waereldheiland, aan de vaders toegezeid,
Van wien de Koningsharp en Profecyën zongen.

Verheft zyn' lof met duizend tongen!

Hy vult de kruiken op het feest

Met puik van Hemelwyn op 't wenken van zyne oogen,
Terwyl de Bruidegom verplet staat in zyn' geest,

En

En twyfelt, of de smaak zyn' tong niet heeft bedroogen.

't Aanraaken van zyn kleed, één wenk van zyn gezigt

Is kragtiger, dan de edelfte artsenyen,

En uitgekiptfte kruideryen.

Hy doet het aangename licht

In 't reedsgebrooken oog der blinden weder fchynen.

Geen' quaal, hoe diep, gelyk een kanker, ingerot,

Die niet geneeft op zyn gebod,

Het kragtigfte der Medicynen.

De winden buigen zich met eerbied voor zyn woord,

Dat zelfs den donderkloot aftuiten kan en temmen.

Hy weet de golven glad te kemmen,

Daar zee en noordewind naar zyn' befftraffing hoort.

Hy ziet de droeve moeder klaagen,

Daar zy haar' zoon, haar' vreugd

In 't quikfte van zyn' jeugd

Moet naar het graf zien draagen.

Haar weedom, haare smart

Treft zyn meêdoogend hart.

Rys, zegt hy, en men ziet het lyk terftond herleeven,

Het kind de moeder weêrgegeeven,

Die 't ftrax al fchreiende van vreugde in de armen vliegt,

En zich mistrouwt, of nog 't gezigt haar niet bedriegt.

Zyn' Godheid heeft de grafzerk opgeklonken,

En Lazarus den vierden dag,

Dat hy in 't graf te rotten lag,

Ten tweedemaal het leeven weêrgefchonken.

Zie

Zie, hoe de zee met diep ontzag

En nederiger zwier, ten teken

Van haare eerbiedigheid, beneden 't peil geweeken,

Hem tot een' wandelweg van schoon kristal verstrekt.

Zie dien rampzaligen, die, raazende en bezeten,

Plagt in een' kerkhof kuil te ramm'len met zyn' keten.

Hoe stort hy, door zyn' stem gewekt,

Eerbiedig neder aan zyn' voeten,

En weet hem strax, als zyn' Verlosser, te begroeten,

Terwyl het helsche vloekgespuis,

Verjaagd, verslagen, met ontelbre zwynenrompen,

Knarstandende, zich in de zee voelt nederplompen

Met een afgryfelyk gedruis?

Hoe groeit myn yver met den lof van zyne daaden,

Als hy een' gansche schar met één paar vissèn voedt,

Vyfduizend menschen met vyf brooden kan verzaaden!

Nog zyn'er korven vol van enklen overvloed.

Help Hemel! aarde, help my zingen!

'k Zie kreupelen van vreugde springen.

Geraakten wandlen heen, en torssen zelf hun bed.

De kranke, die alreé de doodverf hadt gezet,

Ryft op, gezond en frisch: de tong, hoe vast gebonden,

Barft los om de eer van zulk een wonder te verkonden,

Terwyl de doove, door dat nieuw geluid bekoord,

Met aandacht luistert, en zelf twyfelt, wat hy hoort.

Help Hemel! aarde, help my zyn' triomftrompetten!

Hy is de groote Emmanuël,

Het vrouwezaad, de Michaël,

Die naar Gods profecy de slang den kop moest pletten.

Zie, hoe die Juda's leeuw, van edel ongeduld

De dikke maanen schudt, en briefcht, en blaast, en brult,

Daar hy het hoofd der afgronddraaken

Den klaauw en nagels, rood van bloed,

In de oogen dondert, en op 't harte trapt, vol moed,

Dat borst, en rugge, en ribben kraaken.

Een' zwarte bloedstreep volgt het ondier, waar het streeft,

En gudst, en vloeit uit zyne aan stuk gereeten' spieren.

Al't aardryk loeit, en dreunt, en beeft,

Als 't monsterdier begint te tieren.

Hoor, hoe het grimt, en piept, en kryt,

De blaauwe schubben stug om hoog houdt onder't vechten,

En poogt de kronkels van den staart om hoog te rechten,

En zwymende naar zyns Verwinnaars hielen byt.

De gansche Hemel, dik bezwangerd van Gods donder,

Braakt niet als vuur op vuur, en blixemschoot op schoot.

De zon, van schrik bezwynd, staat stil voor zulk een won-

De waereld is in baarensnood!

(der.

'k Zie geesten uit den afgrond klimmen.

De graffpelonkdeur splyt van één,

En braakt de lyken met hun' schimmen.

De spookten donderen en barsten door het steen.

Help Hemel! aarde, help, en sterk myn' lofgezangen.

Myn hield stapt in triomf op adderen en slangen.

Hy heeft de kruisbanier op 's afgronds poort geplant.

Zyn' hand heeft dood en hel geklonken aan den band.

Zie

Zie, hoe zyne oogen van eene ed'le gramfchap gloeien,
 Terwyl zyn' wonden nog van bloed en water vlocien.
 Triomf! het is volbragt! Gods vyand legt geveld.
 Geloofd in eeuwigheid, gezegend zy Gods held!

Op, Godgewyde fchaaren,
 Gezaligd Engendom!

Paart nu de harp en bom
 Met lofgezang en fnaaren.

Verheft zyne eeuwige eer
 Met Goddelyke toonen.

Helpt zyn' triomf bekroonen,
 En valt op 't aanzigt neêr!

Op Hemelfche koraalen!

Verheft een' zegetoon,

Paart luiten en fimbaalen.

Schakeert een' zegekroon

Van Morgenftarreglanffen,

En eeuwigzonnelycht.

Zingt een triomfgedicht

Door al' de Hemeltranffen.

Triomf! het is volbragt! Gods vyand legt geveld.

Geloofd in eeuwigheid, gezegend zy Gods held.

Op Serafynenreien!

Heft een triomfgeluid

Van Hemelfche fchalmeien,

En lofbazuin, en fluit,

Om zynen lof te fpeelen.

Z E G E Z A N G.

Verheft zyn' majesteit
 Met duizend orgelkeelen,
 En looft zyn' heerlykheid!
 Op, aarde, lucht, en wolken,
 En zee, en waterkolken!
 Heft mede een' Hemelwys
 Zyn' heerlykheid ten prys.
 En gy, ô Hemellichten,
 Gestarnte, zon, en maan!
 Heft mede een' lofzang aan,
 En blyde zegedichten.

**Triomf! het is volbragt! Gods vyand legt geveld!
 Geloofd in eeuwigheid, gezegend zy Gods held!**

En gy, verkoorne zielen,
 Die van Gods vloek bevryd,
 Voor Christus troon moogt knielen,
 De hel en dood ten spyt,
 Getrouwe gunstelingen
 Van Jezus, en zyn' kroon,
 Heft een' verheugden toon
 Om zynen lof te zingen.
Triomf! het is volbragt.
 Gods gramschap is verzagt.
 Heft blyde zegeklanken
 Om eeuwig hem te danken.
 Hy heeft uw' ziel behoed.
 Geen waereld kan u hinderen.
 Hy koft u met zyn bloed.
 Gy zyt Gods eigen' kinderen.

**Geendood is schriklyk meer! Gods vyand legt geveld.
 Geloofd in eeuwigheid, gezegend zy Gods held!**

E I N D E.

I N H O U D
V A N D E
T Y T E L P R I N T .

DE GODV RUGT, die hier op den voorgrond staat,
Van elk gekent aan 't zuiver wit gewaat,

Beurt van de waerelt

Het kleed, dat met Vooroordeel is gefikt,
Waar door haar oog ziet alles opgekwick,

Door list bepaerelt.

't Gesleepe glas, dat niet bedriegt, of streeft,
De dingen regt, en ongeveinst verbeeld,

Door spiegelingen,

Houd z' in haar hand om hoog geheft, en laat

De waerelt zien in onvermomd gewaat,

Den aart der dingen;

Daar 't Leugenzwerk, in 't blaauw, verschiet, verdwynt,

Nu 't helderlicht van Waarheit 't glas doorschynt

Met goude stralen.

De DEUGD, verbeeld door d'Oosterpalm, schiet lot,

En kan, door druk geteistert, en geknot,

Nog zeegepralen.

13

14

15

16

17